

ANTONÍN
MAZÁČ

LE
TAR
GIE

DETEKTIVKA
PLUS

Letargie

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.cz

Antonín Mazáč
Letargie – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

T

L

E

A

R

G

I

E

**ANTONÍN
MAZÁČ**

**LE
TAR
GIE**

PLUS

Č Á Š T P R V N Í

*„Je chybou vyrábět teorie dřív,
než jsou sbromážděna všechna fakta.“*

ARTHUR CONAN DOYLE

Ú T E R Ý

Když slunce zapadalo nad lesy, které dotvářely karlovarskou krajinu už několik staletí, působilo jako něco rudého a nepatřičného, jako krvavý flek, který se udělá na nemocné pokožce. Narůžovělá oblaka kolem něj líně proploouvala a na pár vteřin ho zakryla, aby vzápětí zmizela za horami.

Za těmi vrcholky, kde se podle legendy kdysi řítíl lesem na svém bujném oři jeden český panovník a kde sledoval uzdravujícího se jelena, jak pije vodu z horkého pramene.

Báchorka pro malé děti.

Zdeněk Píkl zaparkoval auto na lesní cestě, kterou přehrazovala závora se zákazem vjezdu. Vystoupil a nohou odsunul plechovku od párků v kečupu. Skutálela se po uježděné cestě dolů ke škarpě a zůstala ležet dnem vzhůru u chomáčů zažloutlého mechu. Přece jen bylo teprve jednadvacátého března, příroda se tady obnovovala jako všude jinde a bude ještě pár týdnů trvat, než se začne zelenat.

Píkl si povzdechl. Sešel pár metrů dolů, plechovku sebral a vrátil se k autu. Otevřel zadní dveře a hodil ji na podlahu za přední sedadlo. Dalo se tomu říkat pracovní deformace nebo smysl pro pořádek, čert aby se v tom vyznal. Zabouchl dveře a použil centrální zamykání. Když to cvaklo, spokojeně zamručel.

Upravil si kabát, zapnul horní knoflík a podíval se před sebe. Cesta se tu stáčela doprava, vedla březovými lesy a končila po sedmi kilometrech v polích před malou vesničkou Hory.

Začala mu vibrovat pravá kapsa kalhot a neodbytný zpěv Michala Tučného si hledal cestu na povrch. Nahmatal poslepu tlačítko na příjem.

„Která báječná ženská mi to volá?“ Říkal to s úsměvem na své hladce oholené tváři. Druhou rukou si odhodil blondatou ofinu z očí, zkontroloval hmatem dveře a vydal se po cestě do hloubi lesa.

„Kolik jich máš?“ odpověděl mu medový hlas jeho manželky.

„Žádná z nich na tebe nemá, s tím si nemusíš dělat starosti.“

Snažil se držet uprostřed vyjetých kolejí. První březnové deště přinesly na západ Čech srážky, které on ani nejzkušenější a nejznalejší meteorologové nepamatovali, natož aby je někdy zažili. Za jeden den napadlo přes dvě stě milimetrů, a nebýt lesů, které spoustu vody pobraly, dopadlo by to škaredě. Jeho přechytralý šéf tvrdil, že čím víc je v lese mechu, tím větší šance je, že nám „ten zelenej koberec zachrání prdel“. Zdeněk sice nepochyboval o jeho znalostech, ale snažil se nepřeceňovat sílu přírody. Faktem zůstávalo, že když prší, voda stoupá, když je sucho, voda klesá.

Vyhnul se největší louži a snažil se nezapadnout do bahna. Před ním se objevila zatáčka a v ní mezi smrčím malý rozpadlý krmelec se zbytky shnilého sena.

Jeho žena na druhém konci se na chvíli odmlčela. Pronesla pár vět, kterým Zdeněk Píkl nerozuměl.

„Na co ses to ptala?“

Ptala se na to, kdy přijdeš. Na to se přece vždycky ptá. Její třetí věta je „Kdy přijdeš?“

„Kde vlastně jsi?“ zeptala se po chvíli.

Těsně vedle.

Poškrábal se na krku. Bylo zvláštní, že v čase, kdy ještě člověk nenarazí ani na jednu mušku, se stejně najde v lese něco, co člověku dokáže pít krev. Komáři snad musejí přezimovat stejně jako medvědi. „Musím vyřídít ještě něco pracovního. Stýblo v pátek večer spočítal, že můžeme prodat většinu dřeva, které jsme teď v březnu nařezali. Víš, kolik prostorových metrů tam máme? Až hrůza. Loni jsme to na můj vkus až moc flákali, takže bylo potřeba pořádně zabrat. A jestli to neudáme, bude z toho průšvih, protože se díky té vodě všude kolem rozmnoží bekyně a pak teprve nastane čoro. Dokážeš si to představit?“

Irena Piklová na druhém konci zahučela: „Uvědomuješ si, že jsi mi vůbec neodpověděl?“

„Potřebuju označit dřevo na zítřejší odvoz.“

„Večer?“

„Technicky vzato ještě není večer, teprve se stmívá.“ Pikl překročil úzkou strouhu, kterou přes cestu tekla voda. Krásná čirá křišťálová voda. Mizela vlevo vedle cesty za hromadou hlušiny, co tam zůstávala od prvního průjezdu buldozeru lesem.

„Dělám špalíčky s kaší. Ale ty to asi nestihněš, vid?“ Tón Ireny Piklové začal nabírat na provokativní ležérnosti. „Stejně jsou nejlepší ohřáté.“

„Za hodinku jsem doma.“

Zdeněk Pikl udělal dva kroky doleva, aby obešel obří louži. Zabírala skoro celou cestu. Levá noha mu uklouzla po jílovitém kraji, snažil se ještě zachytit rovnováhu, ale došlápl špatně i druhou nohou a bokem se zřítil do mokrého borůvkí.

Do pusy se mu okamžitě dostaly drobné lístky a zbytky pavučin a smísily se tam s několika nadávkami. Nejhorší smetí vyplivl, vlhkými prsty si vylovil z úst zbytky a několikrát si šťavnatě odplivl. V levé botě ucítil bodnutí, samovolně mu škublo v koutku a poklesla ramena.

„Skvěle, prostě skvěle.“ Rukou si otřel vodu z čela a začal si rozvazovat tkaničku. Zkontroloval telefon v ruce. Bylo na něm jen pár kapek, líně se sunuly po displeji k okraji. Utřel ho o suchou část kabátu a přiložil k uchu.

„Jsi tam?“ promluvil.

„Čekám na tvoji odpověď,“ ohlásila se jeho žena.

Pikl pracoval jednou rukou na botě, ale mokrá tkanička jeho pokusům srdnatě vzdorovala. Navíc se do ní zamotaly drobné smrkové větvičky.

„Promiň, ale neslyšel jsem tě.“

„Ptala jsem se, jak jsi na tom s tou hokejkou.“

„Dodělám ji nejpozději během zítřka.“

„Martas tvrdil, že ji dneska budeš mít hotovou.“ Trochu zamaskovala, což bylo znamení, že není připravená na výmluvy. „Když šel dneska s kluky na ten jejich plácek, dělal jim prý jen nosiče tenisáků. Víš, jak těžce snáší, když s nimi nemůže hrát. Mám pocit, že kdyby se nechtěl vyhnout posměškům, tak by se i rozbrečel.“

„Kdybch nemusel teď tvrdnout v lese, dělal bych na ní.“

„Proč ji prostě nekoupíš?“

„Protože takhle ji spíš ocení a bude se o ni starat.“

„Tak mu to řekni sám. Už pět minut se mi sápe po telefonu.“

Zdeněk Píkl si povzdechl. „Tak mi toho Terminátora dej.“

Slyšel šepotem položenou otázku, kdy tatínek přijde, a stejně potichu vyčtenou odpověď, že brzy, že má nějaké povinnosti. A pak už se ozval vysoko položený hlas jeho osmiletého syna.

Martinu Piklovi bylo osm v únoru, ale svým vzrůstem už teď převyšoval většinu svých vrstevníků. A vlastně nejen vzrůstem. I fyzickou, kondicí a sportovním nadáním. Oba rodiče mohli jen čekat, jakým směrem se jejich syn vydá, kde zakotví a který sport si ve finále zvolí. Zatím to vypadalo na hokej, jelikož ho hrál a trénoval i v období, kdy se tu o led ani nezavadilo a když neměl žádný trénink. Zdeňkovi připomínal fotbalisty ze staré školy, Viktora, Panenku nebo Vízka, kteří tak často mluvili o tom, jak měli v dětství míč doslova přirostlý k noze a kopali si vlastně vždy a všude. Samozřejmě, tohle byl hokej, ale není to vlastně jedno? Oni tím svým sportem žili, nesoustředili se jen na dva tréninky týdně a nikdo je nemusel pobízet k tomu, aby se zdokonalovali. Protože – ač už se tomu dneska dá těžko věřit – tehdy se sport nedělal pro peníze. Pro slávu možná ano, ale dělali ho kluci, kteří mu byli schopni obětovat všechno.

A něco podobného viděl u svého syna. Možná za pár let, až objeví elektroniku a holky, bude mluvit jinak, ale v osmém roce života v něm viděl Zdeněk Píkl nadšení, které z obyčejných kluků z ulice dělalo sportovce s velkým S.

„Tati?“ V otázce byla zvědavost i nadšení.

Zdeněk Pikl štoural levým ukazováčkem na nártu pod látkou boty a pak to vzdal a vsedě na mokrém lesním podrostu si botu začal zouvat.

„Nazdar, Martás, chceš tu svoji hokejku, vid?“

„Hm.“ Zvědavost stoupla, nadšení zůstávalo. „A ty už ji máš, tati?“

„Zítra bude.“ Když se do ní pustí hned ráno, má ji do osmi hoto-
vou. Základní dřevo je připravené. A samolepky si na ni už snad nalepí sám.

„Protože oni kluci už hrajou beze mě, víš? Našli si nějakého kluka ze Šmeralky. Jeho táta pracuje na stadionu v Rakousku a má tam spoustu věcí zadarmo. Třeba chrániče.“

Zdeněk si nebyl jistý, jestli si teď jeho syn stěžuje, že ho nahradil někdo jiný, nebo je mu líto, že nemůže být u toho, když jeho parta dostává výstroj zdarma. Ale asi to bylo jedno.

„Tak zítra na sto procent, slibuju,“ hekl, protože konečně nahmátl ostrou větvičku zapíchnutou do jemné kůže pod palcem. Kdyby teď byl červen, sledoval by svoji ponožku modrou od borůvek a číchal by odér podhoubí, který ho vždycky fascinoval. Takhle místo toho jen cítil, jak mu vlhne zadek na kalhotách a vraští se mu kůže na mokrých palcích u nohou. „Můžeš mi pomoct. Když se ti bude chtít brzo ráno vstávat.“

„V kolik?“

„V půl sedmé.“

„Eeeeeeech. To nééé.“ Jeho syn legračně zakňučel a skoro to vypadalo, že položil telefon. Ale pak pokračoval: „To je moc brzo. Já si počkám.“

„Budeš ji mít ráno připravenou.“

„A kde jsi, tati? Už jedeš domů?“

„Za chvíli. Momentálně se peru se svojí nešikovností, Martás. Lovím si z boty borůvky a jehličí. A můžeš mi připravit suché oblečení, protože tohle jde rovnou do pračky.“

„Vážně?“ Zachichotal se. „Co jsi dělal?“

„Tvůj tatík neumí chodit.“ Pikl škulbl, větvičku z nohy vytrhl a od-

hodil. Nebyla zaražená do masa, jen vězela podélně pod kůží. Ale kdoví, některé šrámy vypadají povrchově a krev se ukáže až později. Promnul si svědicí ránu a navlékl si zpět ponožku. „Kdybys mě viděl před dvaceti lety. Závodně jsem –“

„Jo, já vím, běhal. A maminka plavala.“

„Správně.“ Nazul si botu a zavázal tkaničku. „A ty budeš taky.“

„Já nechci běhat.“

„Jako aktivní sportovec musíš. A je jedno, jestli děláš fotbal, hokej, nebo třeba lyžuješ. Musíš nabrat fyzičku. Někdy ti o fyzičce povyprávím.“

Slyšel v telefonu velké povzdechnutí. Stejně rychle, jako se děti pro něco nadchnou, dokáže jejich entusiasmus i vyprchat. Tím rychleji, čím pomaleji dospělí převádějí jejich sny ve skutečnost. „A teď už jedeš domů?“

„Dej mi pár minut na zařízení všeho potřebného, a už budu na cestě.“

„Tak na sebe dávej pozor. Pamatuješ na to prasátko loni na jaře.“

Prasátkem loni na jaře byla myšlena stokilová bachyně, která se zatoulala na hlavní tah z Varů do Prahy, pobíhala od krajnice ke krajnici, až si vybrala auto rodiny Piklových, vzala ho s rozběhem a udělala kráter v bočních dveřích. Martás se strachy počural a odmítal dvě hodiny vylézt z auta. Pomohl až dvojitý pohár s čokoládovou zmrzlinou a na kolečka nakrájeným banánem. Zdeněk Píkl se obával, že bude mít jeho syn několik dní noční můry, ale našťastí se ukázalo, že je uvnitř dostatečně silný, že nemá jen vyspělejší postavu, nýbrž že je vyzrálejší i na duchu. A tak se z téhle kalamity stala během roku potrava pro historiku, kterou celá rodina s gustem vyprávěla na oslavách.

„Myslím na to.“

„Hm. Chceš ještě maminku?“

„Jo, dej mi ji.“

Využil těch pár volných sekund a upravil si obě nohavice. Postavil se a zkusil podupem nohu. V pořádku.

Jeho manželka promluvila trochu později, než očekával. Ozvalo se bouchnutí dvířek. Pravděpodobně od trouby. S jídlem se jde do finále. „Tak pospěš.“ Zněla malinko nesoustředěně, jako by to říkala prázdnému prostoru před sebou, a ne člověku, s kterým sdílí lož.

„Slibuju. Až se Martas nají, tak mu prosím tě projed' sešity, aby zase nezapomněl úkol z češtiny jako poslední.“

„Provedu.“

„Těším se na tebe.“ Zamlaskal do telefonu tak, aby to bylo slyšet. A tohle muselo být slyšet až na konci lesa. „Ta byla pro tebe.“

Irena Piklová v pět kilometrů vzdáleném rodinném domku slastně vzdychla. „Romantik v tobě ještě neumřel, to je dobré vědět. Tak to tam spočítej a alou domů.“

Zdeněk Píkl telefon zasunul do nepromokavého kabátu.

Kdo by si kdy pomyslel, že bude mít fungující rodinu, že? On tedy ne. Ne že by o tom v mládí neuvažoval, ale rozhodně se nemohl rovnat vrstevníkům, kteří měli ve dvaceti letech pevné vztahy. Vztahy založené na důvěře a porozumění, jak říkali někteří v hospodě u piva. Spousta z nich je dnes rozvedených. Ne všichni, samozřejmě. Někteří mají odrostlé děti a můžou si směle začít užívat života a třeba začít šetřit na něco, o čem vždycky snili.

On měl všechno, o čem snil, už kolem třicátého roku života. Práci, peníze, respekt. Všechno pěkně zabalené v jednom balíčku, ozdobené dárkovou mašlí a vložené do jeho života. Rodina tam tehdy neměla místo, o dítěti ani neuvažoval.

Ale teď... teď může s klidem prohlásit, že Martas je to nejlepší, co ho v životě mohlo potkat. A ano, zní to přesně tak slabodušsky a stereotypně, jak to myslí a říká. Jeho syn ho po třicátém roku života navedl na cestu, na níž nejspíš měl být. Ukázal mu směr, kterým se vydat, a věci, o kterých si ani náhodou netroufal tvrdit, že je někdy může chtít. Trvalo mu přes třicet let, než se k tomu poznání dostal, a potřeboval k tomu jedině. Jednoho blondatého čiperného cvrčka s hlasem jako Rákosníček.

Když nad tím tak přemýšlel, zatímco vyšlapoval lehký stoupák podél oholených modřínů a nechával si na čelo proudit chladnoucí vítr, jeho rodičovství se dalo prozatím rozdělit na dvě etapy. Před druhým rokem synova života, kdy nezvládal naprosto nic, všechno pro něj bylo nové a byl přesvědčený, že výměna plínky je větší umění než sestavení elektronického vstřikovače, a od třetího roku až po dnešek. V tomhle „novodobí“, jak to sám nazýval, se dostal do opravdové role otce díky tomu, že Marťas začínal chodit, mluvit a něco požadovat. A bylo jedno, jestli to bylo chrastítko nebo později čtení pohádek. Tohle bylo období, kdy si začal připadat platný, a ne jako stážista před dveřmi v třicátém patře kancelářské budovy.

Viděl jasnou zlatou čáru s malými stopami, tak akorát velkými, aby se po nich vydal. Všude okolo byly cedule s nápisy POHOUTPAT nebo POMOC SESTAVIT AUTÍČKO a on je jednu po druhé snímal, spokojeně strkal do svého pomyslného rodičovského šuplíku a odškrtoval si je. Tohle byla role, kterou zvládal.

Když se před ním začala cesta rozšiřovat, krvavější flek na obloze už dávno nebyl vidět, ale přesto stále zvládal prosvětlovat části lesa. Mýtina vedle cesty, plná čerstvých pařezů a hald větví naházených na sobě, byla potměňlá, ale uprostřed, v kolejkách, kudy Zdeněk Píkl procházel, se převalovalo světlo, které ještě dokázalo slunce v šest hodin večer vyprodukovat.

Pohlédl nad sebe nad koruny stromů. Pás tmavě modré oblohy se táhl daleko k západu a mizel v temnotě. Navzdory všem předpokladům bylo v lese ticho. Neozývalo se žádné houkání sovy nebo podobné nesmysly, které člověk slychal v pohádkách.

Zahnul vpravo, přeskočil výmol a vydrápal se na jehličnatý podrost. Stromy tu byly daleko od sebe a mezi nimi čisto. Všechny větve a zbytky pokáceného dřeva byly staženy ke kraji cesty a připraveny na odvoz.

Postava, která se objevila nedaleko něj u borovice označené jedním červeným kruhem, působila skoro nepatříčně. Stála tiše, nohy rozkročené, ruce za zády. Obličej se ztrácel v šeru.

Čím víc se Píkl blížil, tím víc rozeznával jednotlivé rysy muže, jehož si nedávno dobře prohlédl na fotografii. Ztrhaná tvář zasazená do hranaté lebky, oči daleko od sebe, huňaté obočí, které se ztrácí pod stínem kšiltu modré čepice s logem Montreal Canadiens, uši těsně přitisknuté k hlavě s výraznými lalůčky, nos špičatý, zarudlý s roztahujícími se nozdrami, ústa pěvně stisknutá.

Stál a pečlivě sledoval blížícího se Zdeňka Píkla.

Když byl od něj deset metrů, muž se rozhlédl, jako by nechtěl věřit tomu, že je příchozí sám.

Při vzdálenosti pěti metrů už viditelně znervózněl, jednou nohou zacouval a podrážkou s sebou vzal hromádku mokrého jehličí. Pravou ruku zvedl výstražně do vzduchu a levou nechával za zády.

„Proč –“

Zdeněk Píkl neměl potřebu nechat ho domluvit. Ostatně – kvůli tomu tu nebyl. Vzdálenost pěti metrů ve zlomku sekundy zkrátil na minimum a v ruce se mu objevila čepel, kterou zručně zabodl z levé strany do krku překvapeného muže. Ustoupil na stranu, aby ho nepotřísnila tryskající krev, pomalu muže obešel sledován jeho zorníčkami, které kopírovaly Píklův kroky a zastavily se až v místech, kde už nemohly dál.

Píkl chytil muže zezadu jednou rukou nad kšiltem za hlavu a druhou provedl pomalý řez následovaný chroptěním a tenkým hvízdáním, které značilo unikající vzduch z průdušnice.

Ustoupil, nechal tělo klesnout na kolena a nakonec dopadnout s jemným zašustěním do lesního koberce. Hlava se muži neotočila na stranu, zůstala rovně, a on se tak svým špičatým nosem zabořil do právě se tvořícího podhoubí.

Tentokrát už les tak tichý nezůstal. Kousek od obou mužů něco zapištělo a zmizelo v nízkém smrčí, nějaký lesní hlodavec. Pokud to měl být jediný svědek, dokázal se s tím Píkl smířit.

Kouknul na hodinky.

Akorát tak čas vrátit se na večeri.

S T

Ř

E

D A

Pokud by se jedním jediným slovem dalo vystihnout to, co představovalo pro okolní svět a pacienti Alzheimercentrum Sunnylife, byla by to pravděpodobně okázalost. Dalo se o tom spekulovat, protože tisíc lidí rovná se tisíc názorů a tisíc pocitů, ale holým a nepřehlédnutelným faktem zůstávalo, že již zdálky působilo alabastrově bílé, prosklené, na kopci stojící, a tím pádem prosluněné Alzheimercentrum Sunnylife jako moderní hrad za městem, který dal postavit zhýralý a zbohatlý lékař.

Základní kámen (i když v tomto případě spíše mramorová deska) byl vložen před třinácti lety do neúrodné půdy kopce Hlušina. Do té doby si tam nejčastěji děti hrály na loupežníky, v zimě sáňkovaly a vyrážely si zuby na bobech se špatně fungujícími brzdami, na samém vrcholku, tam, kde v tuhle chvíli leží po řádném zarovnání povrchu kancelář ostrahy, pouštěla karlovarská pacholata draky a v létě se tam pořádaly skvělé pikniky. Pokud člověk překouzl občasný vítr, který je v těchto místech obvyklý.

Po základním kamenu následovalo několik tisíc dalších a stačil rok a půl na to, aby se město mohlo chlubit třetím nejmodernějším sanatoriem v republice, jež se stará o pacienti, kteří nemohou přijít na to, jestli se ponožky navlíkají na ruce, či na nohy. Samozřejmě o ně pečuje s vydatnou pomocí jejich solventních příbuzných. Pojišťovna pomáhá, ovšem s opatrností šetřivé kamarádky, která má hluboko do kapsy.

Vstupní hala připomíná některou z bank ve městě. Prostorná, se spoustou křesel a stojany na časopisy, automatem na kávu a především s recepcí, kde usměvavá brunetka s úzkými obroučkami dává rady a rozesílá návštěvníky do některého z pěti pater.

Alexandr Kraus kolem ní prošel, letmo kývl na pozdrav a za chůze z kožené tašky vytáhl sendvič s tuňákem, který si před hodinou koupil ve třetím patře v malém bufetu. Zaplaťpánbůh se to tam nepodobalo nemocnici ve městě, potraviny tam nezaváněly dezinfekcí a špitálem, ale všechno tam bylo přesně tak, jak má v kavárně na podobné klinice vypadat. Domácí koláče, fresh džus a servírka ochotná vyslechnout jeden dva přiblblé vtípky.

Saša ale i přesto sendvič čichem zkontroloval. Dobré pocity jsou jedna věc, ale nepochyboval o tom, že do nich dávají majonézu jako všude jinde, a jelikož ho kupoval před drahnou dobou, nechtěl riskovat seznámení se salmonelou. Na to měl svoje střeva až příliš rád.

Počkal, až se před ním rozevrou skleněné dveře, vyšel ven na příjezdovou cestu před park a zakousl se do svého dnešního prvního jídla.

Žaludek spokojeně zakručel.

Vedle něj postával s cigaretou starší muž v modrém županu a sledoval dvě děti, jak v parku lezou po něčem, co připomínalo dřevěnou pyramidu s okny. Pacient se spokojeně usmíval a možná si ani neuvědomoval, že lehce přikyvuje hlavou. Pravděpodobně dostal na hlídání vnuky, zatímco jeho děti vyřizovaly pokračování jeho pobytu nebo zjišťovaly u jednoho z místních lékařů nové informace. Nevypadal na člověka, který by nevěděl, kde je. Natož na někoho, kdo by nepoznával svoje příbuzenstvo. Ovšem tady nikdo není náhodou, takže si tím spokojeným usměvavým pohledem možná snaží uložit snímky svých vnuků někam hluboko do paměti, kde je žádná nemoc nebude mít šanci napadnout a zničit.

Nerad ti to říkám, chlape, ale proti tomuhle nemáš šanci. To už spíš na švestce vyrostou palačinky. To už je pravděpodobnější, že mi ze zadku vypochoduje průvod mažoretěk a ta první si bude pohazovat se zázračnou pilulkou na Alzheimerera, než že to u tebe dopadne dobře, přemýšlel Saša. Jen tenhle přiblblý výraz ti zůstane a budeš koukat na pár cizích dětí, jak si hrají u tvých nobou. To ti zůstane. Děti, o kterých bude někdo tvrdit, že je znáš. A ty si je nepamatuješ. Hanba ti, starouši.

Muž tiple cigaretu o hranu popelníku u dveří a hvízdal na dva prsty. Děti přiběhly, menší kluk mu skočil na záda a starší ho začal tahat za cíp županu a něco mu horlivě vyprávěl. Určitě nějaký skvělý zážitek z pyramidového dobrodružství. Muž se dál usmíval, přikyvoval a ukazoval na vstupní dveře. Za chvíli všichni tři zmizeli uvnitř sanatoria.

Cesta do města Sašovi zabrala vždy rovných sedm minut. Dnes trochu víc podráždil pedál plynu a na parkoviště před redakcí dorazil v půl jedenácté. Pod nohama mu šustil sáček od sendviče a pár stvrzenek z bankomatu. Naklonil se, všechno to sebral a nacpal do dveřní přihrádky vedle několika kompaktních disků.

Z palubní desky sebral sluneční brýle a narazil si je na nos. Vystoupil z auta a postavil se před dveře redakce deníku *Liberál*. Sídčila v menší budově společně se sklenářstvím, hodinářstvím a kadeřnictvím a z druhé strany byla vietnamská prodejna léčiv a zdravé výživy, což v Sašových očích znamenalo legalizovaný krám s marihuanou.

Pracoval na tomhle místě už tři roky. Bez dvou dnů. Kdyby měl na světlo boží vytáhnout jeden jediný impuls, který ho k tomu vedl, dělalo by se mu to těžko přetěžko, ale – proč si to nepřiznat – nakonec to samozřejmě bylo o penězích. A trochu o zvědavosti a chlapecké domýšlivosti.

Někdy v únoru vstal, kouknul se z okna na zasněženou ulici, do ledničky, na účty zapíchané do jehelníčku vedle kredence a pak si sedl a zdravě si se svým znuděným druhým já promluvil o tom, jak moc je spokojené s vyšší renty. Dvanáct tisíc, když počítáme občasné vedlejšáky, je částka, která jednoho chlapa uživí, ale vyskakovat se s ní nedá. Ne snožmo.

Prošel si pár inzerátů, a když si uvědomil, že za posledních dvacet let nepracoval manuálně (skládání uhlí do sklepa a nedokončenou rekonstrukci sauny, kterou měl v dezolátním stavu už osm let, nepočítal) a že radikálně nesnese vyšší moc v podobě o deset let mladšího floutka, který mu bude kázat o morálce a pracovním

nasazení, zúžil okruh možných přivýdělků na dva. A jelikož nebyl dívka mezi osmnácti a sedmadvaceti, která by toužila v klubu na česko-německých hranicích po nadstandardních výdělcích, zůstalo mu v ruce telefonní číslo do novin, kde sháněli mladé a nadšené lidi, kteří se nebojí práce v širším kolektivu a mají vřelý vztah ke společnosti a psanému slovu.

Šéfredaktorem *Liberálu* byl jednačtyřicetiletý Štefan Berkovec, střízlík s postavou třináctiletého kluka, ale s vitalitou, kterou mu mohla závidět půlka konkurence. Jeho tělo a jazyk fungovaly vždy na sto procent. Občas sice tak trochu nekoexistovaly, jazyk říkal věci, které by mozek při rozumnějším uvažování neodsouhlasil, ale jak už Saša poznal, Berkovec dělal věci rychle, spontánně a napoprvé. A většinou správně.

Za správnou věc považoval před těmi třemi lety i přijetí Saši mezi redaktory. Tvrdil, že věkově to není ono, že si mládí představuje jinak, ale že respektuje jeho touhu začít novou etapu života a že mu bude ctí u toho být.

„A hlavně tu nemáme žádnýho současného ani bývalýho poldu, kterej by nám mohl dodávat čerstvý informace, kamaráde,“ roztáhl úsměv na hubené tváři od ucha k uchu, což mu vytvořilo po obou stranách obličej pól tisícovky vrásek.

Sašovi bylo jasné, že to byl ten zásadní faktor při rozhodování.

„Obávám se, že ta vazba už se dávno zpřetrhala. V tomhle vám asi nemůžu pomoci.“

Šéfredaktor si v prstech pohrával s článkem, který Saša vypotil přes poledne. Našel si na internetovém fóru příběh ženy, kterou okradli přímo před supermarketem, a ačkoli viděla, kdo to byl, policie jí nedokázala pomoci a pachatel v dalších třech dnech tímhle způsobem ožebračil ještě dvanáct lidí. Saša to pojal po svém, s lehkým nadhledem, drobnou obhajobou policejní práce, krátkým vysvětlením a radou na závěr. Snažil se do článku otisknout svoje zkušenosti z těch šestnácti let, které strávil na kriminálce, a dívat se na to očima nezaujatého občana.

„Jak dlouho jste to psal?“ Berkovec na něj koukal přivřenýma očima, rty měl vyšpulené, špičky zažloutlých prstů svíral rohy papíru. Jeho pokožka vůbec vypadala, že by snesla trochu ovoce, zeleniny a ždíbec karlovarské kosmetiky.

„Asi hodinu.“ Saša pokýval nervózně hlavou. „Teda hodinu a půl, musel jsem si to po sobě přečíst a zkontrolovat.“

„Chcete tu práci?“

„Samozřejmě,“ Saša přikývl tak vážně, jak jen dokázal.

„Tak neříkejte takový hovadiny jako před chvílí.“ Berkovec papír zmuchlal a hodil do koše. „Napsal jste to za půl hodiny. Spatrá, rozumíte? Tohle jsou věci, který házíte na papír poslepu s prstem v nose. Bez přemýšlení.“

„Asi ano.“

„Asi co?“

„Asi rozumím.“

„Vážně jste dělal u policie?“

„Přes patnáct let u vražd. Byl jsem operativcem a hodně času jsem trávil na ulici.“

Berkovec se na něj zvědavě podíval, Sašovi se pod tím lustračním pohledem až scvrkl ohryzek. Nebyl zvyklý na pohovory. Možná to přece jen nebyl tak dobrý nápad, říkal si tehdy. Dvanáct tisíc je solidní částka, s tím se přece dá žít.

Berkovec nakonec vypustil z plochých plic vzduch. „Vůbec si vás nevybavuju.“

„Nekomunikoval jsem s médii. To bylo to poslední, co jsem potřeboval. Od toho tam jsou jiní.“

„Působíte trochu plaše.“

Saša si poposedl a snažil se uvolnit. „Víte, jaké to je, tady sedět?“

„Na podobný židli jsem seděl před dvaceti lety. A bylo mi dvacet, ne čtyřicet jako vám, kamaráde.“

Od té doby uteklo dost měsíců na to, aby Saša pochopil, co se od něj chce. Tím závažím navíc, které překlopilo misku vah na jeho stranu, byly samozřejmě zkušenosti z terénu a policejní myšlení.

Přesně jak předpokládal. Štefan Berkovec mu věnoval na druhé straně *Liberálu* čestné místo vpravo vedle nejčerstvějších domácích zpráv a s řízností ostríleného redaktora novin, které prý ještě světu dají vědět, jak se dělá novinářina, ho požádal, aby dělal přesně to, co dosud.

To znamenalo najít si ráno tu nejaktuálnější a nejzajímavější krimizprávu a podat ji tak, aby bylo na první pohled jasno, že za tím počítačem sedí zkušený kriminalista a nikdo jiný, a ty mu můžeš, milý čtenáři, věřit každé slovo, protože on ví, o čem mluví.

Když ti tudíž řekne, že vrah Vietnamců pobíhá stále venku a podezřelý v zadržovací vazbě je nevinný, můžeš mu věřit a počítat s tím, že další Asiat skončí do pár dnů s hlavou v záhoně. Protože tenhle pán nepíše podle toho, co slyší, ale podle toho, co zná. A že toho zná, panečku, požehnaně.

Saša nikdy netvrdil, že se mu splnil sen a našel se. Nebo že našel při psaní duševní rovnováhu. A především to tak necítil. Podobných nesmyslů lidi okolo sebe ušetřil, a ani sám sobě je nevnucoval. Věděl pouze dvě věci. Zjistil, že ho baví lidi přesvědčovat o tom, kde je pravda, a přišel na zajímavou věc. Že ta policejní práce byla vlastně neskutečně pestrá a zajímavá a že mu dala víc než před pár lety, kdy vyklízel šuplíky plné lejster, mohl vůbec tušit. A nebylo vůbec nepříjemné se do těch vzdálených myšlenek ponořit, i když to bylo jen za obrazovkou notebooku.

Dopoledne to vypadalo v redakci jako před vymřením. Uzávěrka článků byla večer v sedm, potom schvalování, tisk a ranní rozvoz. Nejvíc to tady žilo ráno mezi šestou a osmou a večer před sedmou hodinou.

Sportovní redaktor Filip Karmančík měl v kanceláři nějakého dvoumetrového habána, pravděpodobně basketbalistu z karlovarského týmu, kterému se letos dařilo tak, že už tři kola před koncem sezony měl s předstihem a fanfárami zajištěný sestup. Mladík seděl na opěradle křesla, rukama si hladil koženou bundu a stále jen

přikyvoval. Některé rozhovory se holt rodí těžko. V tomhle ohledu měl Saša vystaráno a náramně si užíval skutečnosti, že se nemusí s nikým trápit a lovit z něj jeho názory. Byl strůjcem svého psaní, jak jednou trefně poznamenal, a nic by na tom nikdy neměnil.

Berkovec si zakládal na tom, aby mu všichni své články, ankety a rozhovory předávali na flashdisku. Nikdy neposílat mailem. Chceš je mít doma a kochat se nad svým výplodem? Fajn, vytiskni si to.

„Jestli někdo z vás pisálků má neodolatelnou potřebu masturbovat nad svým nezpochybnitelným uměním,“ prohlásil loni před vánočním večírkem, „provádějte to nad tištěnou formou, ať si nezaserete monitor. Ušetříte prachy za přípravky na čištění monitoru, protože jsou o několik tříd dražší než hrst papírů do tiskárny. A mně ušetříte noční můry z toho, že se vám někdo nabourá do počítače a stáhne si něco, co nemá nikdo vidět.“

Tuhle těžkou paranoií roznášel po svých podřízených a nutil je, aby jí porozuměli.

Teď stál nad počítačem a kostnatým prstem klepal do zářícího monitoru. Vedle něj postávala ve žlutém kostýmu jeho asistentka a zářila jak sluníčko.

Saša zaklepal na sklo kukaně a jeho šéf na něj nadšeně gestikuloval, ať jde dovnitř. Bílá košile na něm plandala, rukávy měl vyhrnuté až nad lokty a knoflíky cinkal o sklo monitoru.

„Kamaráde, kamaráde,“ použil oslovení, které si osvojil už někdy v pravěku, „Sašo, kamaráde, rodí se nám tu výstavní dojná kráva.“

Saša odhodil bundu na křeslo a vzal si ze stolu jednu láhev zavřené vody. Pořád v puse cítil pachů majonézy. „O čem je řeč?“

„O tobě, samozřejmě.“ Berkovec ukazoval na počítač. Byla tam jejich internetová stránka a Sašův osobní blog. Články, které publikoval v novinách, se zhruba s dvouhodinovým zpožděním dostávaly na internet. Moderní doba si prý vyžaduje moderní smýšlení a důchodci je věčně živit nebudou. „Cejtím průser. Cejtím peníze a cejtím, že mi přerůstáš přes hlavu. A sere mě to, protože o tebe nechci přijít.“

Saša se usmál. Tyhle druhy prognóz občas v redakci slyšel, ale co se týče jeho, nevnímal je. Byl spokojený se stavem, v jakém se jeho psaní nacházelo, nehodlal nikam odcházet a hledat další výzvy. Tohle pro něj byla výzva. Přijal ji a vyhovovalo mu to tak. Ale chápal svého nadřízeného, pro nějž byly prioritou kvalitní články od autorů, které lidi chtějí číst.

Naklonil se k monitoru a sjel myší až dolů k diskusi. Tenhle článek se týkal dva týdny staré vraždy člověka, který byl v dobách, kdy Saša působil u policie, známý jako „oko ulice“. Tedy taková buňka, co měla díky své zločinecké minulosti kontakty na lidi, kteří se dovedli právě policii mistrně vyhýbat a páchat nechutné zločiny. Konkrétně tenhle člověk byl před jedenácti lety aktivní v nelegálním pornoprůmyslu a viděl věci, za které se dává ve většině zemí doživotí. Dělal kameramana a fotografa. Těžko říct, nakolik ho to poznamenalo a jak moc to ovlivnilo jeho budoucí rozhodnutí, ale po svém odhalení si odseděl místo sedmi let jen půl roku a byl vypuštěn do ulic, aby se dostal pod kůži větším rybám. Jeho ochota spolupracovat byla ukázková.

Během týdne, co vyšlo několik článků v novinách po celé republice, si Saša všiml, že nikdo nepsal o zásadní skutečnosti, která mohla jeho život ohrozit nejvíce. A to o jeho tajné spolupráci s policií. Saša seděl nad počítačem dlouho do noci, probíral si to v hlavě a nakonec dospěl k závěru, že jednak je od policie dostatečně dlouho na to, aby si mohl psát, co sám uzná za vhodné, a potom – tělo je tuhé, vražda dokonána, nikomu to ublížit nemůže.

Napsal článek o tom, jak se na celý případ dívá on, přidal pár postřehů z bývalé práce, dva bonmoty, jeden citát a dva hrubozrné vtipy, kterými na závěr psaní odlehčil, a ukončil to dost podstatnou pointou s neoblomným přesvědčením.

Jak teď viděl, jeho příspěvek měl pod sebou devět set osmdesát pět komentářů.

Což byla nálož, jakou se nemohl do té doby chlubit žádný článek, který opustil světlo liberálských kancelářů. Žádný se k tomu dokon-

ce ani nepřiblížil, pomyslný rekord držel Leoš Brezen s příspěvkem zaměřeným na rozkrádání městského fondu. A tenhle rekord byl nyní dvojnásobně překonán. A to je článek v éteru dvě hodiny.

Saša zaujal veřejnost už před dvěma měsíci fotografií z drogového zátahu v budově zrušené čističky za městem. Stáhl si z internetu snímek (nutno říct, že za pět minut dvanáct, protože do hodiny zmizel) dvou policistů stojících zády k fotografovi, jak míří zbraněmi na dva ležící narkomany. Jeden z nich měl pohled absolutního nihilisty a Saša si ho pamatoval jako ztracený případ, nepoužitelný jako kontakt na ulici. Nikdy by nespolupracoval s policií, to by si raději podřezal žíly. Ale ten druhý měl v očích něco, nějakou zvláštní jiskru, pro niž by si Saša dával na muže pozor. A přesně to v článku zmínil. Narážel na proškolení zasahujících, kteří by měli být schopni odhadnout míru zdrogovanosti zadržovaných, popřípadě riziko nebezpečí z jejich strany. Ne každý, kdo se pohybuje po ulici, je vymaštěný feták. V drtivé většině psal článek a k němu přikládal ilustrační neutrální fotografii, tohle byl snad jediný případ, kdy to bylo obráceně a vystavěl článek okolo snímku. Veřejnost to ocenila.

Štefan Berkovec ukázal mlčky na dveře své kanceláře a jeho asistentka poslušně vyšla ven a zavřela za sebou. Posadil se ke stolu a otočil monitor k sobě. Saša sledoval, jak se culí od ucha k uchu, jako kdyby vyhrál jackpot ve sportce.

„Proč mám z tebe pocit,“ začal Saša opatrně, „že se ti něco odehrává v hlavě?“

Šéfredaktor vzhlédl. „Hm?“ Zpozorněl a zkusil se vrátit do reality. „Proč jsem tě přijímal, pamatuješ si to?“

„Protože jsi potřeboval policejního odborníka.“

Saša se sice nepovažoval za odborníka všech odborníků, ale obklopen sportovními redaktory a lidmi, co znají jen politiku nebo všechny české miss dvacet let dozadu, se cítil trochu výš.

Berkovec si uvolnil jeden knoflík u košile a stále se spokojeně usmíval. „To taky, to taky, ale jdi trochu do hloubky.“

„Protože dobře píšu.“

„Tak se vrátíme zase o krok zpátky.“

„Jestli chceš, abych ti řekl, že jsi chtěl nějakou dojnou krávu, tak to ode mě neuslyšíš.“

Berkovec se postavil, sebral z kelímku černou tužku a začal s ní klepat na hranu monitoru. „Ty jsi prostě poklad. Před třemi lety přišlo –“ přimhouřil oči, „nelekej se toho výrazu – přišlo malý přehlídnutelný hovno a já jsem z něj trpělivostí a kumštem udělal kompost.“

„Vymýšlel jsi to dlouho?“ Jelikož za ty tři roky poznal Saša asi všechny Berkovcovy stránky, tahle nadšenecky urážlivá ho nemohla rozhodit. Ukazoval tak vlastně svůj elán, dobrou náladu a lásku k práci.

„Byla to spontánní záležitost, kamaráde.“ Dal si pěst před ústa a zlehka do ní foukal. Pár krátkých nádechů a výdechů, žebra se mu pod bavlněnou košilí vlnila. A teď to přijde, o tom nebylo pochyb. Ať už měl přichystáno cokoli, vypadne to z něj teď.

„Měl bys napsat knihu,“ promluvil konečně.

Saša v klidu stál. Slova svého nadřízeného samozřejmě vnímal, ale nebyl si jist, jestli k němu dosahuje jejich význam. Knihu? On? Co by v ní měl? Práci policejního vyšetřovatele shrnutou v kostce? Nejspíš. Patnáct let na ulici očištěných od veškeré špíny, pocákaných pozlátkem a vázaných v tuhé vazbě. Na přední straně by bylo poděkování všem kolegům, kteří mu prošli životem.

Zavrtěl hlavou. „Tohle není dobrý nápad.“

„Vykašli se na skromnost.“

„Se skromností to nemá nic společného.“ Hleděl na holé zdi, které by jiní šéfredaktoři ověsili diplomy, certifikáty a fotografiemi s celebritami. Kamil Faltus, šéfredaktor *Ohlasu*, má v kanceláři tři snímky, na nichž vesele popíjí šnaps s Janem Rosákem v jeho oblíbené hospůdce v Mníšku pod Brdy. Někomu stačí málo, aby mohl vykřičet do světa pocity své popularity a výjimečnosti. Berkovec takový nebyl. Takže pokud někdo mohl mluvit o skromnosti, byl to on. „Jenom nejsem přesvědčený, že bych tvořil něco tak moc zajímavého, aby stálo za to z toho udělat knihu.“

„Ty komentáře mluví o něčem jiném.“

„To jsou jen názory pár stovek lidí. A kdo říká, že jsou pozitivní?“

„Na tom vůbec nezáleží. K popularitě, jakou máš teď ty, se nikdo z lidí tady ani nepřiblížil.“ Štefan Berkovec rozmáchl rukama okolo sebe. A Sašovi bylo jasné, že začne druhé kolo přesvědčování, a pokud to nevyjde, klidně i třetí a čtvrté. Když se do něčeho ten chlap pustil a získal dojem, že má pravdu, nehodlal jen tak ustoupit. „Kdo tady by něco mohl vydat? No? Leoš? Píše solidně a má čuch na průsery, ještě než se stanou, ale nemá tvoji vytříbenou ruku a léta zkušeností. Umí to sepsat, ale ne podpořit faktama, díky kterým ti to lidi žerou. Nehledě na to, že lidi chtějí číst o vraždách.“

Saša to věděl, znal náuru čtenářů, které fascinovala smrt, a to pokud možno ještě náležitě brutální. Kvůli tomu ale nepsal. Dělal to kvůli svým potřebám, a možná i sobeckým zájmům. A nespíš i proto, že ničemu jinému nerozuměl tak dobře jako zločinům a pachatelům.

„Na blogu. Jeden článek za dva dny. Je něco jiného přečíst si ho v pondělí ráno v práci u kafe a číst si doma v posteli soubor padesáti mikropovídek. Nebo co by to mělo být.“

Berkovec plácl rukou do stolu. „Ha!“

„Tvoje *ha!* se mi nelíbí.“

„Právě jsi mi ukázkově odhalil nitro a prozradil jsi, že přemýšlíš nad formou.“

„Ale houby. Jen se snažím pochopit to tvoje nadšení. Já jsem rád, že to lidi čtou, ale jak z toho můžeš usuzovat, že by se knížka prodávala, tomu nerozumím.“

„Věříš mým instinktům?“

Saša přikývl. „Novinářským jo.“

„Tak nemáš důvod se obávat. Lidi si oblíbili ty tvoje oblbováky a vysvětlováky. Líbí se jim, že vidíš pod policejní pokličku, a těší se na to, co tam najdou pěkného dušeného nebo vařeného příště. Myslíš, že ty komentáře nečtu?“ Berkovec k Sašovi otočil notebook, až zaskřípal na povrchu stolu, a sjel k jednomu článku. Právě k tomu

s fotografií z drogového zátahu. „Čtyřicet procent čtenářů se rozplývá nad tím, jak dokážeš banální věci roztáhnout do úžasný šířky. Dalších čtyřicet procent vyzdvihuje, že dokážeš vážný věci nadlehčit a zbanalizovat, ale tak, že se neztratí důležitost a v kontextu si člověk najde i poučení. A zbylých dvacet procent jsou hejtri, který potřebuješ k životu stejně jako komár ocet.“

Saša si už v době, kdy v redakci začínal, uložil do paměti jeden podstatný fakt. A to ten, že v téhle profesi neznamená nic a že každý, s kým spolupracuje, má víc zkušeností a znalostí než on. Takže se nikam nehnal. Hrál si na svém blogerském písččku, publikoval, občas se nenásilně vetřel do diskuse a podal vysvětlení k nějaké části článku, která vzbuzovala nejvíc emocí, a hodlal v tom takhle pokračovat. Jeho ambice sahaly přesně tam, kde se teď nacházel. Do situace, kdy mu po zaplacení všech účtů zbude dost peněz na spokojený život pro sebe a otce, pokud to někdy bude nutné. Zatím se o něj starají odborníci z Alzheimercentra, ale nemoc postupuje a je třeba myslet dopředu.

A teď dostal návrh, aby svoje ambice přehodnotil a vydal se do vod, které jsou pro něj velkou neznámou.

„Pokud –“ zklidnil rukou Štefana Berkovce, který se začal s úsměvem zvedat, „nejásej, jen se tě ptám. Pokud bych měl vydávat knížku, tak by to znamenalo napsat kolik? Třicet úvah? Třicet článků, v kterých budu rozpitvávat policejní práci?“

„To vůbec ne. Na stránkách novin toho máš spoustu. Půlku, možná víc, bychom vzali odtamtud. A pak bys to doplnil něčím čerstvějším. Udělali bychom takový průřez tvou dosavadní novinářskou kariérou. Jsou tam mraky článků, který mají koule. Jen je chytit, zmáčknout a dostat z nich trochu šťávy.“

„Stejně si tím nejsem moc jistý.“

„Tak si to rozmysli, do ničeho tě netlačím. Pokud,“ Saša spíš slyšel nevyslovené slůvko až, „do toho půjdeš, veškerý náklady hradí redakce. Na tobě by zůstala jen autorská část.“

„Takže všechnen neúspěch by šel na moji hlavu, předpokládám.“

Šéfredaktor se rozesmál. „A teď je to jinak? Mluvíš, jako kdybys těch patnáct let předtím dělal vrátnýho. Taky ses musel umět s něčím porvat. Nesmíš se toho tak bát. Já ti nabízím zviditelnění, další možnosti.“

„Nemyslíš, že kdybych stál o zviditelnění, nepsal bych pod nickem A. K.?“

Berkovec otočil monitor zpět k sobě. Úsměv mu na tváři zůstával. „Jak říkám, je to na tobě, promysli si to, klidně si, do háje, napiš seznam *pro* a *proti*, když ti to pomůže. Moje bývalá žena to udělala před našim rozvodem a prý jí to fantasticky usnadnilo rozhodování. Takže si to shrň, nech si to projít hlavou a jsem přesvědčený o tom, že pochopíš, že pro tebe chci stejně dobrý věci jako pro celou redakci. Věz, že redakce je dobrá pro tebe, jako ty pro ni. Potřebujeme tě, ale nechceme to zadarmo.“

„Když říkáš *my*, myslíš *já*, vid?“

Štefan Berkovec se na židli protočil, jeho tenké kosti zachrastily o hranu stolu a košile mu zavlála. „Zůstaneme u toho, že ti dávám volnost rozhodnutí. V čem volnost nemáš, to je další článek, takže s ním počítám zítra odpoledne, ale to ti, předpokládám, nemusím připomínat.“ Zvážněl a v očích se mu objevil lesk, kterým obdařoval návštěvníky redakce, když se přišli podělit o nějakou smutnou novinu. Tenhle pohled Saša znal, jen vždycky doufal, že ten, který je věnovaný jemu, je opravdový. Že za ním není ten pocit ukořisťení článku, který zbourá čtenost jejich plátku. „Byl jsi za tátou?“

Saša přikývl. „Byl jsem tam hodinu a bylo to... osvěžující.“

„Vážně?“ Jeho šéfredaktor na něj koukal zpoza obrouček, jeden límeček košile mu trčel nahoru. Ruce měl sepjaté na stole a vypadal jako ředitel nějaké nadnárodní společnosti, který se chystá prolustrovat nového uchazeče o místo. „Vážně osvěžující?“

„Nebývale.“

„Našel sis tam nový kamarády?“

„Spoustu. Výhoda těchhle míst je, že si můžeš nové kamarády dělat každý den. Nikdo si tě nepamatuje.“

„To zní jako parta výborných čtenářů tvých článků. Nikdo tě nebude kritizovat, protože druhý den nebudou vědět, že je četli.“

„Já bych tyhle lidi nepodceňoval. Moc dobře ví, co čtou a dělají. Jen z hlavy vypouští banality typu, kdo je jejich dítě a tak podobně.“

Štefan Berkovec zvažněl. „Tak konec srandiček. Nějaký pozitivní zprávy?“

„Nezhoršilo se to. To mi přijde dostatečně pozitivní.“

Saša se o zdravotním stavu svého otce bavil nerad. A bylo jedno, jestli to bylo se známým nebo kolegou, s člověkem, co otce znal, nebo s někým, kdo jenom slyšel o tom, jaké zvíře to před dávnými a dávnými časy bývalo. Nechtěl rozebírat něco tak osobního a soukromého (pro otce, samozřejmě) jako něco banálního, co řeší lidé, kteří se potkají na ulici. Ačkoli nepochyboval o tom, že to ti tázající myslí maximálně dobře, že mají soustrast a přejí brzké uzdravení. Stejně mezi nimi byla spousta lidí, kteří jen bažili mít z první ruky potvrzenou tak závažnou věc, jako je chátrající tělo jednoho z nejlepších kriminalistů v dějinách karlovarské kriminálky.

Pokud otec nebyl sám schopný někomu vypovědět, jak mu je, jak se cítí, nebo nestál o to se s tím svěřovat, Saša se necítil kompetentní k tomu, aby se o tom zmiňoval, jakkoli je vázalo to nejužší příbuzenské pouto.

Berkovec poznal Vlastimila Krause před necelými dvěma roky. Byl se Sašou v redakci na jeho pozvání, neboť chtěl poznat osobně člověka, který měl na krku tolik zatčení, že by to vydalo na trilogii bestsellerů. Saša věděl, proč má otce přivést, a i když zprvu váhal, jestli je to vůbec dobrý nápad, jestli tahle návštěva nemůže ublížit oběma stranám, otcova rozjasněná tvář ho nakonec přesvědčila. Vždycky byl rád ten první v davu, kdo novinářům vykládal o tom, jak jeho chlupci tvrdě pracují na dopadení toho a toho pachatele, a užíval si náklonnost prostého lidu i oblíbenost u samotných žurnalistů.

Tyhle pocity jen tak nezmizí. Kvůli nemoci možná jeho tělo otupovalo, nebylo si v některých situacích jisto v kramflecích a tápalo,

ale nemoc byla přece jen teprve na začátku, takže stačil malý impuls a Kraus starší ochotně klábosil na téma *Nejhorší sériový vrah v dějinách okresu a já*.

Štefan Berkovec dostal mezi čtyři stěny člověka, který rozuměl své práci, a i přes pokročilý věk by mohl celé dny vyprávět o tom, jak to dřív fungovalo u policie, a Saša otci nabídl to, co mu v žádném Alzheimercentru neposkytnou – vzpomínky na doby, kdy nebyl jen položkou v nemocniční kartotéce.

To byl důvod, proč svolil, a nakonec z toho bylo setkání, které možná znervóznělo vedení karlovarské policie, ale co oči nevidí, srdce nebolí, a Saša si byl jistý, že Berkovec nebude publikovat bez jejich svolení ani jednu holou větu. Pro lepší náladu svého otce by se upsal krví ďáblu, kdyby to bylo zapotřebí.

„Stejně si říkám, jak se taková věc může stát naprosto zdravému a rozumnému člověku. Ten pocit...“ šéfredaktor se otřásl, až knoflíky na jeho košili zacinkaly, „kdybych mohl být nějak nápomocnej, víš, že stačí říct.“

Dál to nerozpítvávali. To podstatné bylo řečeno už před dvěma lety, kdy na Vlastimila Krause, tou dobou už pět let spokojeného důchodce, zaútočil nebyvalou silou lamač vazů Alzheimer. Přišel nečekán, bez pozvání, a ačkoli se zdálo, že napadl Krausův mozek bleskově, podle lékařů to byl několikaletý systematický, těžko zpozorovatelný plán, který bohužel vyšel na výbornou. Před dvěma lety v únoru ho Saša našel ležet v křesle s vypoulenýma očima, pevně stisknutými zuby a v pomočených modrých kalhotách, které dostal dva měsíce předtím k Vánocům. Tehdy si Saša blahořečil, že se rozhodl k otci do domu vrátit a díky tomu ho našel.

Důvodem jeho stavu byla podle lékařů multiinfarktová demence, která přerostla v předpokládanou diagnózu – Alzheimer. Stačil půlrok na to, aby se Kraus starší zvládl rozplakat při zjištění, že mu Saša nedonesl tak měkký kartáček, jak on požadoval. A stejně tak ukázkově se stihl rozčítit na ošetřovatelku, která mu chtěla převléct postel.

Sašovi z toho plynulo hlavně to, že už nikdy nic nebude stejné, musí se naučit přijmout diagnózu jako nezvratitelný fakt, jinak skončí na prášcích. To bylo víc než zřejmé a prvních pár měsíců se obával, že nemá šanci to zvládnout. Tehdy mu práce pomáhala víc než cokoli jiného.

Důležité pro něj bylo, že měl ze zákona právo na tři hodiny péče zdarma. Ty se v Alzheimercentru vyvažovaly zlatem, a i díky tomu se o otce zvládl na dálku starat, aniž musel nějak sahat na jejich rodinný poklad.

Nedalo se říct, že by po dvou letech cítil, že se smířil s otcovým stavem, to by bylo příliš nadnesené. Dokázal na tu hru přistoupit, to ano. Dokázal pochopit toho žrouta mozku, co v sobě jeho otec měl. A zvládl se poprat s myšlenkou, že to bude navždy. Ale odmítl přijmout fakt, že přijde chvíle, kdy ho otec nepozná. Byl přesvědčený, že raději odejde z místnosti, než aby na vteřinu cítil to zmatení v očích člověka, díky němuž se dal k policii a ke kterému vzhlížel.

Nemoc pravděpodobně vyhrála nad jeho otcem, s tím nic nenadělá.

Ale nedá jí možnost, aby dostala i jeho.

Alexandr Kraus zastavil poblíž malého supermarketu. Touhle dobou nebyl problém zaparkovat nikde, ani v Lidické, kde stál jeho dům, ale už ze zvyku nechával auto stát o dva tři bloky dál a těch pár metrů, které mu chyběly k cíli cesty, mu dávalo prostor k vyčištění hlavy.

Tentokrát bylo prostoru výrazně méně, protože už zdálky poznával jednu ze tří osob, které mu postávaly u branky.

Vysoký prošedivělý muž s hustým knírem, pronikavýma očima a porézní kůží na tvářích přecházel na šířce chodníku tam a zpátky, ruce měl za zády a hleděl směrem, odkud tušil Sašu.

Podplukovník Emil Gábory, kterého Saša pamatoval ještě jako kapitána, zastavil rázně krok a pomalu zvedl ruku na pozdrav. Vedle něj stála drobná blondýnka, která nepochybně atakovala pětatřicátý, možná osmatřicátý rok života a v obou rukách svírala hnědou brašnu. Vršek kalhotového kostýmu si tiskla ke krku, jelikož v téhle ulici vždy foukalo o něco víc než jinde ve městě; rameno řeky tu procházelo jen pár metrů za domy. Bokem k Sašovi stál podsaditý padesátník se zbytkem cigarety mezi prsty pravé ruky. Když se otočil, zračil se v jeho obličej nicneříkající výraz, ale podle jeho vzpřímené postavy a toho, že se neotočil ani ve chvíli, kdy ostatní dva vítali majitele domu, Saša usuzoval, že bude v hierarchii zatraceně vysoko.

Vytáhl z náprsní kapsy klíče, strčil je poslepu do zámku a odemkl. Hlavu měl přitom obrácenou na návštěvníky. „Vás už jsem neviděl... dva roky?“ Strčil klíče do kapsy a podal Gáborymu ruku.

Ten ji bez váhání stiskl. Tvářil se vážně. „Budou to dva roky. Podělaný dva roky. Těch pár telefonátů nemůžeme počítat. Ale mně to přijde jako pár týdnů.“

Saša nepochyboval o tom, že Emil chodí za otcem. S ním bezpochyby v kontaktu byl, ale s ním měl také jiný vztah. To pouto bylo o poznání silnější, roky přátelství a spolupráce se jen tak smazat nedají.

Saša otevřel branku, ale nikdo se nehnul. „Mám pocit, že všechno se mi poslední dobou počítá na dva roky,“ pronesl. „Před dvěma lety a teď. Před Kristem a po Kristu.“

„Myslíš, že bychom něco mohli probrat uvnitř?“ Gábory mluvil pomalu a váhavě, snažil se dát na každé slovo zvláštní důraz, tak jako to dělal vždy v kanceláři, když rozdával úkoly. Každá slabika v jeho podání měla smysl, člověk cítil, v jaké chvíli promluvit a odpovídat a kdy naopak mlčet.

„Všichni tři? Nejsem připravený na delegaci.“

Podsaditý muž po Gáboryho levici si upravil límeček kabátu, típl cigaretu o chodník a zbytek odhodil do silnice. Udělal jeden krátký krok a zpod kabátu mu vykoukla ruka v rukavici.

„Jsem státní zástupce Martin Albrecht a uvítal bych, kdybyste nám dal patnáct minut času.“ Jeho stisk byl silný a nesmlouvavý. Když mluvil, rty se mu trochu chvěly, ale hlas měl jistý a rázný. Saša cítil ostrý parfém. Stisk opětoval. Oči měl oříškově hnědé, přivřené, ale přesto pronikavé, a obočí huňaté a uprostřed srostlé.

„Patnáct?“

Státní zástupce přikývl. „Děle vás obtěžovat nebudeme.“

Podplukovník položil ruku na branku. „Můžeš nám ten čas věnovat, Sašo? Kdybych si touhle cestou nebyl jistý, tak tu teď nejsme.“

Saša si představil sám sebe v křesle s láhví kvalitního vína a s knihou s nekvalitním obsahem. Tak dlouho by víno usrkával, dokud by mu nepřišel děj knihy zajímavý, a přesně v tu chvíli by sedl k notebooku, přečetl by krimizprávy a našel tu jednu jedinou perlu, která by stála za obsírnější zpracování. Tohle byl jeho plán. Hosté do něj nezapadali.

Ale patnáct minut věnovaných starému známému obětovat může.

Snažil se ignorovat nepříjemně vtíravý hlas, který mu sděloval, že těchhle patnáct minut se protáhne. Proč? *Protože tihle tři tu nejsou kvůli tvým výstavním ředkvičkám, pane spisovateli, a jestli si to myslíš, tak jsi ten nejnaivnější bývalý policista na světě.*

Zaplašil neodbytné myšlenky a nechal své hosty vejít první.

Svoje dětství strávil Saša na místě, které pro něj nebylo zprvu vůbec určené.

Pokoj v prvním patře domu s číslem popisným šedesát osm, otočený na jih, se skoseným stropem, jelikož nad ním se rozkládalo prostorné podkroví, měl obývat druhorozený syn, prvnímu byla určena místnost na samém konci chodby, nad koupelnou rodičů. Malý Sašík ale v pokoji neustále plakal, chtěl být buď s rodiči, nebo jim nablízku. Nebo mu možná nesvědčila aura, kterou jsou proslulé jižní strany místností, jak tvrdila jedna astrální spolupracovnice paní Krausové.

Malý Saša se svého domohl. Dostal pokoj sice menší, ale zato byl blíž všemu, co se v domě dělo. Zvuk klavíru, na který otec často hrával, sem doléhal čistě a nezkresleně a ráno i večer ho mohl uklidňovat pro tyhle typy domů charakteristický zvuk vody, která se prodírala trubkami ven z bojleru.

Vlastimil Kraus byl na to, co dokázal holýma rukama vybudovat, náležitě pyšný. Stavěl dům cihlu po cihle, prkno po prknu a trvalo mu tři roky, než se mohla jeho žena vzdálit od svých rodičů a bezpečně zakotvit s kufry na prahu jejich nového příbytku. Dokázal do něj vměstnat sedm místností, dvě koupelny, pracovnu a malý pokojík, kde paní Krausová po večerech šila.

Jak často otec vyprávěl, dům byl svatebním darem pro jeho ženu. Měl pouhé tři podmínky. Chtěl do domu přestěhovat svůj klavír, na zahradě postavit saunu a vybudovat vinný sklep. Neopomněl vždy připomenout, že jeho žena při první zmínce o jeho požadavcích tvrdila, že to bude dům snů každého muže. Otevře ženě láhev dobrého vína, oblbně jí hlavu hudbou a poté se s ní půjde potit do sauny.

Dnes zůstal vlastně jen klavír. Na jiném místě než posledních třicet let, Saša ho musel před půl rokem přestěhovat, protože se do východní stěny pustila plíseň (zedník tvrdil, že sem průvan žene páry od kuchyně, ale Saša zrovna tomuto vysvětlení příliš nedůvěřoval), a po opravě už byl zvyklý mít to monstrum jinde. Stejně se mu zdálo, že tóny zní líp zrovna nad východním křídlem vinného sklípku, kde je tolik netlumí dlaždice a ruch z ulice.

Vinný sklípek přebudoval už před deseti lety, když začal mít otec lehké problémy s cukrovkou, a sauna se přestala využívat dávno před tím, než se dal Saša k policii. On do ní nechodil, matka také ne a otec byl víc v práci než doma. Nebyl nikdo, kdo by ji udržoval, takže byla jen otázka času, než se ve střeše udělala díra, nepovšimnuta se začala zvětšovat a nakonec se ze sauny stala druhá kůlna. Mnohem využívanější, protože to z ní bylo do domu blíže než z té vzadu na konci zahrady.

Saša si rozepnul bundu, svlékl rolák a odložil ho vedle otevřeného notebooku. Sebral ze stolu vypitou láhev od vína, která tam stála od předvčerejška. Stačily dva kroky, odhrnul závěs a v kuchyni ji hodil do poloprázdného pytle na odpadky.

Otočil se na příchozí. „Odložte si, kde chcete, co chcete. Pokud vám to na těch patnáct minut stojí za to.“

Státní zástupce Martin Albrecht zamířil chodbou až na kraj kuchyně. „Raději bych přešel rovnou k věci. Jak moc sledujete zprávy a místní dění?“

Saša zpozorněl. Ještě před chvílí, když uvažoval, co po něm celá svatá trojice může chtít, ho napadala vazba na jeho otce. Možná nějaké vyznamenání nebo naopak bubák z minulosti, který se dere na povrch. Teď už to ovšem vypadalo, že jsou tu kvůli němu.

„Jako každý normální občan.“

„Každý normální občan nepíše do novin,“ odvětil Albrecht.

Sašovi došlo, že státního zástupce poznává. Během nějakého vyšetřování vylezlo najevo, že tahal za nitky až příliš, že se kriminalistům nadměrně vměšoval do jejich práce a jeden policista ho

obvinil z podjatosti a vazby na podezřelého. Policista byl odvolán, státní zástupce vše v novinách vysvětlil. Saša už si nepamatoval, co to bylo za případ, ale hádal, že člověk před ním má buď tisk velice rád a využívá ho, nebo se ho naopak straní a drží se s respektem v bezpečné vzdálenosti. Saša by si skoro začínal myslet, že tu budou kvůli jeho publikování, ale to je věc stará tři roky, a kdyby s tím měli problémy – kdyby s tím měl Emil Gábory problémy –, už dávno by za ním přišli. A ta žena postávající vedle nich do jeho úvah nezapadala už vůbec.

„Pokud by vám vadilo něco z toho, co jsem napsal, stačil telefonát,“ promluvil ledabyle Saša. Nakoukl do ledničky. Otevřená plechovka sardinek v tomatě, zbytek hovězí polévky a kus medovníku. Vítejte v domácnosti svobodného muže. Nakoukl přes dvířka a viděl, že ti tři se doted' ani nehnuli, pouze žena, ze které křičelo na míle daleko, že je policistka, si rozepnula bundu a uvolnila zelený šátek ovázaný kolem krku. „Nepublikuju nic, co by mohlo ohrozit vyšetřování neuzavřených případů. Jenom tam sděluju svůj vlastní názor na zločin a zločinnost. A vlastně se držím spíš starších případů, a těch kurióznějších. Pokud zabrousím do něčeho čerstvějšího, dávám si zatraceně pozor na to, co se mi objeví na monitoru. Ale to už jste si určitě stihli všimnout.“

Podplukovník Gábory mávl rukou. „Samozřejmě, Sašo, o tomhle nikdo nemluví. Čtu tvoje...“ evidentně hledal správné slovo, „tvoje myšlenkové směry pravidelně a spousta z toho, co tam vkládáš, by se měla povinně učit na akademiích. Přehled a nadhled ti zůstaly. Státní zástupce spíš jen sonduje tvoje možnosti.“

„Moje co?“ zamračil se Saša. Slovo *možnosti* se mu vůbec nelíbilo, šlo ruku v ruce se slovem *nabídka* a to nebylo právě to, co by chtěl slyšet v době, kdy už si zvykl na něco jiného než na policejní šichtu.

„Vaše schopnosti,“ přidal se Albrecht, „abych to ještě trochu poupravil. Jsme tu na základě toho, co prý umíte a v co tady podplukovník věří. Jelikož já věřím jemu. Jsme taková sestupná pyramidová společnost.“

„A já jsem někde u její paty?“ Saša zavrtěl hlavou. „Ne, díky, nemám zájem. A upřímně nechápu, jak by moje schopnosti mohly někomu v současné době pomoci, protože svět je plný schopných policistů. Neumím nic, co by neuměli ti ostatní.“

To byla zřejmě neuspokojivá odpověď. Martin Albrecht si odložil kabát na židli v kuchyni a to bylo pravděpodobně znamení pro jeho kolegy, aby učinili totéž. Podplukovník si sedl na jednu z šesti židlí, odstrčil prázdnou sklenku a zaklapl notebook. Policistka si sedla vedle státního zástupce. V obličeji byla zarudlá, evidentně jí venkovní zima dávala zabrat, ačkoli se teplota ani zdaleka neblížila k nule a ještě byla ve vzduchu cítit voda, kterou počasí zahltilo přírodu. Vyšší teploty se poslední dny objevovaly až odpoledne, kdy se vzduch trochu prohřál, ale předpověď slibovala výrazné oteplení.

Státní zástupce na ni ukázal. „Andrea Šimečková, vyšetřovatelka. V současné době pracuje na dvojité vraždě.“

Natáhla k Sašovi přes stůl drobnou ruku. Když ji sunula po ubrusu, látka zašustila o látku. Saša ji stiskl. Podívala se mu zpřímá do očí, ale pohled, který mu věnovala, měl k zájmu stejně daleko jako k přátelství. Skoro to vypadalo, že jediný člověk, který do tohoto domu přišel rád, byl Emil Gábory, ostatní dva jsou tu z donucení. Modré zorničky směřovala někam za Sašu do kuchyně. Všiml si, že nepoužívá líčení. Možná to považovala v práci za zbytečné, v každém případě jí ta nepřítomnost chemie zvýrazňovala přírodní rysy a dávala vyniknout několika málo znamínek nad obočím. Měla příjemný pravidelný nos a nad ústy drobné vrásky, které se objevují ženám, jimž se blíží čtvrtý křížek.

„Jestli sledujete vše podstatné tak, jak tomu nasvědčují vaše články,“ pokračoval Albrecht, „a jak mě přesvědčuje tady Emil, tak vám neušla vražda muže před čtrnácti dny. Jmenoval se Ondřej Tvrdík a někdo ho podřízl v jeho vlastním bytě.“

Nemělo smysl tvrdit, že o tom nevěděl. Zrovna o tomhle případu psal před dvěma dny a dnes ráno článek publikoval. Ondřej Tvrdík byl oním „okem ulice“. Text nebyl kdoví jaký, nevěnoval se v něm

detailům, nerozebíral policejní práci ani to, jestli někdo něco neopomněl. Koneckonců, média byla trochu skoupá, použitelné informace zrovna nadšeně nerozhazovala, což bylo zcela jistě dáno tím, že nic podstatného neměla ani od policie. Ale na tom nezáleželo, důležité bylo, že ačkoli zrovna v tomhle případě mohl Saša utrousit spoustu solidních poznatků, musel si uvědomit, že pro společnost je jen jedním z amatérských pisálků, a ne bývalý policista. Tenhle fakt celé dva roky tajil. A proto nemohl o oběti vědět víc než řadový občan. Respektive nemohl vědět to, co *skutečně* ví, a podělit se o to s veřejností.

„Vám určitě neušlo to, že jsem o ní psal.“

„Znal jste toho muže?“

Saša zaváhal. Jestli ho znal? Samozřejmě. Znal ho líp než kdokoli jiný, s kým se Tvrdík stýkal. Ale nelíbilo se mu to předhazování otázek, na něž znali všichni v místnosti odpovědi. Nepochybně i madam vyšetřovatelka.

„Byl jedním z mých kontaktů na ulici. Ale to vám nemusím vykládat, to jsou fakta, která zjistíte, když si promluvíte na stanici s kýmkoli, kdo tam sloužil v době, kdy jsem tam dělal.“

„To jsem udělal.“ Státní zástupce zhluboka vydechl. Vypadalo to, že se ze sebe snaží něco setřást. Nervozita to být nemůže, tudíž se nabízela nejistota. Když nad tím tak Saša přemýšlel, Albrecht opravdu vypadal váhavě, jako by si nebyl jist, kde vlastně je a co dělá. Tohle nebyl jeho oblíbený píseček, příkazy vydával obvykle za svým stolem formou jednoho podpisu. Ať už tu byl kvůli čemukoli, Sašu překvapovalo, že nenechal vyřizování na podplukovníkovi, který zná Krausovu rodinu více než dobře.

„A co jste zjistil?“

„Víte, co mě přimělo přijet? Vaše zaměření.“

„Jestli hlavní vyšetřovatel stojí o můj posudek, není nic snazšího než se zeptat.“ A nač to vlastně protahovat. „Shrňme si to. Jste tu kvůli tomu, že zemřel člověk, který mi dělal informátora. Měl jsem ho pod palcem stejně jako nespočet dalších lidí. Když se nad

tím tak zamyslím, měl jsem ho rád, a i když tomu tehdy soudce nevěřil, Tvrdík byl podle mého ve špatnou chvíli na špatném místě, takže z mého pohledu bylo absolutně správné, že ve vězení strávil pouhých šest měsíců. Teď, po dvanácti letech, ho někdo zavraždil. Důvodů může být nespočet. Dohnala ho minulost. Nebo současnost. Spoustu let se pohyboval ve špatné společnosti. Vyšetřování je věcí policie a měla by si poradit beze mě. Šance, že v tom má prsty někdo kvůli jeho minulým kontaktům, je padesát na padesát.“

Andrea Šimečková před něj posunula fotku. „Tohohle muže našli dnes ráno u lesní cesty sedm kilometrů odsud směrem na Hory. Měl podříznuté hrdlo. Měl byste ho znát taky.“

Saša se zahleděl na snímek. Nemohlo být pochyb o tom, kdo na něm leží čelem vzhůru na zablácené lesní cestě. Ten špičatý nos uprostřed nafouklých tváří byl nezaměnitelný. Vlasy měl možná trochu delší, ale bylo to už dobrých osm let, kdy ho naposledy Saša kontaktoval. Tehdy potřeboval informace o dvou mužích, kteří s největší pravděpodobností vykrádali chatky v zahrádkářských koloniích na východním kraji města pod vlakovým nádražím. Lukáš Kotrba, svobodný, bezdětný a na rok odsouzený zloděj měl mezi svou komunitou význačné postavení. Ještě významnější pozici měl ovšem u policie díky potřebě platit včas nájem nadstandardně vybaveného bytu. Policejní finance vyhrazené na „ostatní výdaje“ to pokryly bezpečně.

Pro Sašu to byl smutný pohled. Tohle nebyl chlápek, co by si zasloužil podříznout hrdlo. Nespadal do sorty lidí, nad kterými orgány ohrnovaly nos (tedy alespoň Saša to nikdy nedělal, neházel všechny do jednoho pytle – pěkně svoje grázly třídil a lepil si na ně cedulky podle případného využití).

„Lukáš Kotrba. Měl užitečné tipy na zloděje. Tuším, že zrovna na něj mě upozornil otec,“ ztišil hlas Saša, jelikož mu z toho všeho nebylo dobře po těle, „měl jít na několik let do vězení za čtyři byty a jedno ozbrojené přepadení benzinové pumpy. Táta tehdy tvrdil, že tenhle člověk je na ulici už tolik let, že by stálo za to ho pustit.“

Nahodili jsme to soudci a Kotrba vyfasoval dva měsíce. Poté, co souhlasil s určitými podmínkami, samozřejmě.“

Emil Gábory posunul fotografii před sebe. „Už chápeš, kam tím vším míříme, Sašo?“

„Zatím vidím to, že někdo zabil během dvou týdnů dva bývalé práskáče.“

Státní zástupce se na židli narovnal jako prkno a ruce si strčil za hlavu. *Jako doma, kamaráde, nenech se pobízet.* Saša viděl, že má něco na srdci, ale nevěděl, jestli je chce dál poslouchat.

„Jak už jsem říkal,“ pronesl pomalu, protože začínal mít dojem, že na něj padá únava větší než za posledních pět let dohromady, „nevím, jak konkrétně bych vám mohl pomoci. Pokud chcete nějakou radu, nemám s tím problém, ale tohle je především záležitost vyšetřovatelů, kteří...“ mrkl po očku na nehybnou Andreu Šimečkovou, „si s tím poradí, pokud jsou tak dobří, jak by měli na takové pozici být.“

„Chceme vás přibrat k vyšetřování,“ řekl nakonec Albrecht to, co už delší dobu viselo ve vzduchu.

Saša se pousmál. „V tomhle vám fandím, ale takovou akci vám nikdo neposvětlí. Žádný civilista se nedostane na místo činu a je úplně jedno, jak dlouho jsem u policie sloužil. Tak dlouhé prsty nemáte ani vy.“

„Má je česká legislativa. Letos bude s největší pravděpodobností odsouhlasený zákon o přijetí určitého počtu řádně vyškolených pomocníků do řad policie, pokud se to týká utečenců, běženců a zjevného ohrožení hranic nebo pohraničí republiky. My mu jdeme jen trochu naproti.“

Saša nevěřicně zíral, pohledem přeskakoval z podplukovníka na státního zástupce. „Tenhle případ má co do činění s běženci?“

Albrecht přikývl. „Může být. Jednoho nebo dva přijaté odborníky si vždy obhájím. O to nemějte starost. V tuhle chvíli jde pouze o to, jestli pomůžete při vyšetřování. Nebyl jsem ve funkci, když jste tu sloužil, ale podle vašeho bývalého nadřízeného,“ Emil Gábory při

těch slovech pokýval hlavou, „můžete být pro případ obrovským přínosem. Podle něj dokonce rozhodujícím faktorem. Znáte tenhle druh lidí, byl jste mezi nimi tak dlouho jako nikdo jiný, a máte prý... ještě určité další výhody, které by mohly vyšetřování posunout dopředu.“

Saša neměl tušení, co podplukovník těmi výhodami myslel, ale snažil se soustředit na to, proč před lety od policie odešel a proč se rozhodl nevracet a vybrat si tak odlišné zaměstnání. Řekl si, že jednou provždy skončil, uniformu už nikdy neoblékne, a i když v tomhle případě by se bez uniformy obešel, věděl, že by šel proti všemu, co slíbil nejen sobě, ale i otci.

„Obávám se, že to budete muset zvládnout beze mě.“

Čekal, že se mu to bude říkat těžko, ale slova z něj vyklouzla ochotně. Ale nebylo se vlastně čemu divit. Před pár minutami by ho ani ve snu nenapadlo, že by mohl vejít do svého bývalého života, byl spokojený s počítačem na klíně a mozkovými závity nastavenými na tvorbu psaného slova. Nabídka, jakkoli mohla být v minulém životě lákavá, pro něj znamenala jen starosti a komplikace.

Nikomu nic nedlužil, nikomu nic nepotřeboval vrátet. A tím spíš dokazovat.

A laskavost je přepych, který si se svým platem nemůže dovolit.

Zopakoval ještě jednou to, co řekl před chvílí, pro případ, že by to ti tři neslyšeli, a druhá verze jeho oznámení už zněla o poznání přesvědčivěji.

Teď už tomu věříš i ty sám.

Trochu o tom pochyboval, ale důležité bylo, aby uvěřili oni.

„Ne že bych tě do něčeho nutil, ale mohl bych znát přesný důvod toho, proč jsi s námi tak zametl?“

Podplukovník Emil Gábory seděl na polstrované židli, nohu měl přehozenou přes nohu a koukal na Sašu zpoza hrnku s kouřící kávou. Neptal se rozzlobeně, ale v hlase měl jistou úsečnost, která se mu v něm objevovala už v době, kdy byl Saša v aktivní službě. Prostě *ne* mu nestačilo. Musel mít odpovědi podepřené logickými závěry, jak se na řádné policisty sluší a patří.

Státní zástupce Albrecht odešel před patnácti minutami. Bylo na něm vidět, že není typem člověka, který by někoho přemlouval dvakrát. S díky odmítl kávu a nechal za sebou otevřené dveře.

„Víš,“ pokračoval podplukovník, „kolik práce a přesvědčování mě stálo, aby tohle všechno odsouhlasil? Když jsem mu to navrhl před čtrnácti dny, poté co jsme našli první tělo, vysmál se mi. Dneska ráno už mluvil jinak. Čekal bych, že trochu oceníš, že o tebe stojíme a že jsme za tebou vyrazili takhle nablind. Přijel se mrknout na toho, koho vychvaluju, koho chci do týmu, a tys jemu ani nám nedal pořádnou šanci. Ten chlap má svých starostí dost, kluk mu přerůstá přes hlavu, takže se divím, že si vůbec našel čas, aby se s tebou osobně sešel.“

„Co vám na to mám říct?“ Saša seděl naproti němu. „Jsem spokojený tak, jak jsem. Právě teď a tady.“

„A proč píšeš do novin?“

„Něčím se živit musím.“

„Ale proč píšeš o tom, o čem píšeš.“

„Myslíte zločin?“

„Pochopitelně.“

„Protože mu rozumím nejvíc. Nic víc v tom nehledejte. Nestýská se mi po každodenním stresu. Píšu o tom, co znám, abych působil důvěryhodně. Víte, jak zní jedno z pravidel úspěšných autorů? Právě takhle. Piš o tom, co znáš, čemu rozumíš. Rozebírám podvodníky, aby jim lidi nenaletěli, hledám mouchy v nevyřešených případech – po republice je takových víc než vyřešených, ne každý je tak schopný jako lidi na vašem oddělení –, snažím se vysát z článků a fotek informace, které tam běžný občan nevidí. Ale měl byste ze mě radost, kdybyste viděl, že dokážu i poznat, co otisknout nemám, takže do toho netahám politiku a nikoho nekritizuju. Pár trezorovek v redakci mám a třeba článek o utápění peněz v naší rozeřované sportovní hale nebo o prosazování synovců do horkých křesel – určitě víte, o kom mluvím – by někomu mohl hnout žlučí. Takže to dělám. Tečka.“

Gábory usrkl kouřící nápoj a hrnek odložil. V obličejí se mu zračilo znepokojení a Saša přemýšlel, jestli to je tím, že tahle mise byla neúspěšná, nebo zkrátka tím, že mu někdo odporuje. Na odpor byl v osmašedesáti zvyklý stejně málo jako na silnou kávu.

Vedoucím oddělení karlovarské kriminálky je od osmapadesáti, předtím byl jedním z nejlepších vyšetřovatelů v republice. Historiky, které si Saša pamatoval z dětství, vyprávěly o tom, jak Kraus starší od osmdesátého šestého roku stál v čele karlovarských vyšetřovatelů a společně s Gáborym tvořili tandem, který strkal do vězení jednoho zločince za druhým. Jeden z nich byl spoustu let nad druhým, šéfoval mu, ale ani jeden nikdy své pozice nezneužil. Vlastimil Kraus Gáboryho nikdy veřejně neponížil, podržel ho ve složitých situacích a naopak – Emil Gábory se svého nadřízeného dokázal kdykoli zastat. Oba byli na místě, kam patřili, a uměli toho maximálně využít.

Pracovní poměr přerostl v přátelství. Poté co Kraus starší před sedmi lety odešel do důchodu, postaral se o to, aby jeho funkci získal jeho dlouholetý spolupracovník. Gábory se do důchodu nechystal, byl v plné síle a dokazoval to každý den přímo v akci.

Saša ho začal prvně vnímat někdy kolem dvanáctého roku života. To chodil předčasně šedivějící nadporučík ke Krausovým na pravidelné měsíční zahradní párty, na nichž se jedlo do bezvědomí a pilo do té doby, než se zkrápěly tulipány za rozestavěnou saunou. Emil Gábory nikdy nezapomněl přinést dárek pro malého Sašu. Protože před ním každý měsíc o něco povyrosl, dárky postupně měnil a varioval, takže měl Saša v pokoji tenisovou raketu, hrací karty, malý závěsný boxovací pytel a kolem čtrnáctého roku samostříl se stříbrnou rukojetí, jež mu matka zabavila se slovy, že může někomu vystřelit oko a že mu ho vrátí, až mu bude osmnáct. Do té doby bude tahle strašná věc pod zámkem.

Saša Gáboryho přijal jako člověka autoritativního, v mnoha ohledech nekompromisního, což byly zcela jistě výborné předpoklady pro jeho budoucí funkci, ale i vnímavého. To pro změnu využíval v devadesátých letech v terénu, kde vyřešil spoustu zapeklitých případů a zasadil si tak podhoubí pro svůj kariérní růst.

Emil Gábory mlčel. Těžko říct, co přesně se mu odehrávalo v hlavě, jestli uvažoval nad další taktikou, nebo jen rozebíral důvody toho, proč jeho plán ztroskotal. Lehce mu cukaly koutky šedivého kníru a na čele mu naběhla malá žíla.

Nakonec pokynul policistce, která stála celou dobu u vchodových dveří a vypadalo to, že by nejraději utekla ven. Nyní svižným krokem napochodovala do středu místnosti a vytáhla z náprsní kapsy obálku. Podala ji podplukovníkovi.

Ani jeden z nich nemusel promluvit a Sašovi bylo jasné, co se v obálce nachází.

„Kolik?“ Když se ptal, usmíval se, ale do smíchu mu nebylo. „Kolik jste ochotní nabídnout za pár rad?“

„Tohle je tvůj plat, oficiálně schválený radou. Ta částka by pro tebe mohla být zajímavá.“

Saša koukal na Gáboryho prsty, jak malou bílou papírovou obálku sunou po ubrusu blíž k němu. Rozeznával šedivé chlupy na třech jeho prstech, pěstěné nehty a snubní prsten, natěsno naražený na

prsteníčku. Nehnul se. „Já vážně nevím, jak jinak to říct. Podívejte, v tuhle chvíli vím, že se mi nelíbí vaše taktika, protože vidím, že jste počítali s tím, že odmítnu, a postupně vytahujete trumfy. Klidně je zase schovejte. Ulice mám dost z minulých dob, jsem spokojený s tím, jak na tom jsem teď, a to peníze nezmění.“

Podplukovníkovy rty se stáhly do malého bílého kroužku.

„Tvoje tvrdohlavost je hodně překvapivá, Sašo.“ Ruku s obálkou stáhl. „Tohle byl tvůj resort, tvoji lidé a předpokládal bych, že když jsi je znal, aspoň trochu ti jejich osud leží na srdci.“

To samozřejmě ležel. Některým z těch lidí se Saša dostal pod kůži víc, některým míň, ale veskrze se pohyboval mezi muži, kteří, ačkoli byla jejich obživa hodně diskutabilní, byli všechno možné, jen ne opovrženíhodní. Tedy pro něj. Pro lidi, o kterých ho informovali, byli pravděpodobně těmi největšími krysy s nejoslizlejším ocasem pod sluncem. To byl druhý úhel pohledu. Pro něj to byli lidé, kteří bojovali o svou druhou šanci a mnohdy riskovali víc než někteří policisté za celý život.

Saša lehce pokýval hlavou. „Budu s napětím sledovat, jak se to vyvine.“

Saša si všiml, že policistka přešla ke klavíru. Pustil z dohledu podplukovníka Gáboryho a koukal, jak žena hladí víko klavíru.

„Klidně ho otevřete a brkněte si,“ řekl. „Tady se hrálo odmala, je zapotřebí to občas oprášit.“

Blondatá policistka se pousmála. „To byste poslouchat nechtěli, nikdy jsem na to nehrála. Možná někdy jako malá holka na umělohmotné klávesy, ale bylo to spíš *brnky brnk* než něco, co by se dalo nazvat hudbou.“

Saša se na židli otočil. „Takže je to hudba, co vás přesvědčí se usmát,“ utrousil naoko bez zájmu. „Jen klidně do toho, já to snesu.“

Podplukovník se postavil. „Je čas jít.“ Podíval se na Andreu Šimečkovou. „Pro nás pro oba.“

Saša přešel ke klavíru. Otevřel víko a ukázal na klávesy. „Když jde o hudbu, nenechte si nikdy rozkazovat.“

On i policistka uslyšeli od dveří slabé zavrčení, které mohlo být stejně tak dobře odkašlání. Saša tím směrem ukázal. „To byla jeho slova. Vtloukal mi je jako malému klukovi do hlavy.“

Postavil se čelem ke klavíru a zahrál pár tónů. Moc dobře věděl, co má teď následovat, jen potřeboval dát Emilovi čas, aby překousl hrdost a frustraci z neúspěšné mise. Párkrát nadhodil tóninu f a čekal.

Emil Gábory se vedle něj objevil o pár sekund později. Už byl oblečený, na ruku měl nasazené rukavice a kabát u krku zapnutý.

Vytáhl z pouzdra brýle a nasadil si je. „Štveš mě,“ prohodil se zrakem upřeným na klávesy.

Saša pokrčil rameny. „To je vaše výchova. Stojím si za svým. Další z památných vět v mém zápisníčku.“

Podplukovník si lehce protřepal prsty. „Víš, kolik já toho napovídal? Nemohl jsem tušit, že mě dvanáctiletý kluk poslouchá. Schubert, *Fantazie f moll* a dávám ti pět minut. Ukaž dámě, že jsem nebyl špatný učitel.“

Saša se ponořil do hudby tak, jak to s Emilem a otcem dělávali před lety. Jak to dělal v době, kdy se o něj pokoušela puberta, jak to dělal v době, kdy se vloupal matce do skříně, ukradl samostříl a sestřelil sousedům ze stromu ptačí budku. A jak to dělal před dvanácti lety, když Krausovi staršímu zemřela manželka, jemu matka a jedině, z čeho měl tehdy pocit, že mu dává smysl, byl pohyb prstů po klávesách.

Když návštěvníci odešli, ještě dlouho do klavíru hleděl.

Pocity Andrey Šimečkové ohledně přizvání někoho dalšího k případu byly všelijaké, ale stručně se dalo říct, že se její názor neslučoval s tím z okolí. A okolím myslela každého, kdo měl víc frček než ona. A to pro ni znamenalo, že si mohla vesele povídat do zdi a nezaobírat se tím, co mělo přijít, protože neměla šanci to ovlivnit.

A štválo ji to. Panečku, jak ji to štválo.

Ale znala svůj vyšetřovací tým a jeho výsledky a ty byly víc než slušné. Byly nadstandardní, a ne že ne. Takže jí bylo záhadou, proč by měla k týmu přibírat někoho, kdo krásně hraje na klavír a asi ví, že oběť A měla ráda švestkový kompot nebo ho potřebovala kvůli zácpě, a oběť B se pravidelně každé ráno v půl sedmé dloubala v nose levým ukazováčkem.

Ze všech případů, které jí byly přiděleny za poslední čtyři roky, byly odloženy pouze dva. To není číslo, na které by člověk potřeboval obě ruce.

Otevřela dveře stanice, nechala Emila Gáboryho projít a pak se za ním protáhla kolem dvou policistů, kteří něco ve vestibulu řešili s mladou matkou a jejím sotva šestiletým synem. Měl ruku v sádře a v obličejí ztrhaný výraz a zaschlé slzy. Možná mu ublížil otec, možná někdo z jeho vrstevníků. Každopádně z toho brzy vyroste, dětské zlomeniny se hojí rychle. Oproti tomu matka, která divoce šermovala před jedním mužem zákona rukama, vypadala, že její duševní rekonvalescence bude trvat déle.

Andrea vešla do své kanceláře a nestihla ani zabouchnout dveře, když se jí mezi ně dostala noha v hnědých kalhotách a černé lakýrce.

„Pomalou, pomalu. Dneska jsi nějak od rány.“

Do místnosti se jí s několika papíry vetřel Klement Kuruc, dvaatřicetiletý technik, který celé ráno trávil v lese a hledal stopy tam, kde byla jen hlína a výkaly. Někdy mu tu práci nezáviděla. Ostatně nebyla sama, jeho žena byla tolerantní, ale pokud Klement nelhal, tak si jednou za čas dali partičku Itálie, při níž vyhrává málokdo. A pak musejí dělat částečnou rekonstrukci bytu. Ale ten chlap za to nepochybně stál. Byl vysoký, měl upravené hnědé vlasy, které mu překrývaly uši, a oči jako ten pidižvík Frodo z Hobitína. Modré, hluboké a takové, kvůli kterým by slabší kusy vraždily.

„Už mám za sebou návštěvu pana novináře,“ řekla Andrea otráveně.

„A pocity?“

„Pocity jsou vedlejší, pán se k nám nepřipojí. Takže můžeme všichni klidně dělat to, čemu rozumíme.“

„Evidentně si nemyslíš, že by...“ Klement rozvlnil dlouhé prsty jako při hře na piano, které byla před chvílí svědkem, „... mohl něčemu pomoci. Trochu,“ dodal nejistě.

„Je to vážně jedno.“ Postavila na stůl kelímek s kávou. Hořká, poloviční dávka, ale rozhodně lepší, než jí mohl nabídnout ten chlap ráno. „Co pro mě máš? Aspoň nějaké dobré zprávy?“

Technik položil tenkou složku na stůl. „Podrobnější zprávu budeš mít odpoledne. Hádej, co jsem mu sejmul z levého rukávu.“

„Knoflík?“

„Ha. Vtipálku. Lithium. Sotva znatelné stopy, ale bylo tam.“ Zvědavě se na Andreu podíval.

„Fakt? Takže hádám, že nepotřebujeme pana novináře na to, abychom odhadli, že k sobě mají ta dvě těla blíž, než jsme doufali.“

V otevřených dveřích se objevil podplukovník a hodil spokojeným okem po složce.

„Pracujete na tom?“

Klement Kuruc zvedl důležitě prst. „Od první chvíle.“

„Tak to všechno sepište, ať je večer co nejpodrobnější zpráva.“ Přešel ke stolu a nakoukl do papírového kelímku na kouřící nápoj.

„Mohla jste mít před chvílí domácí, vaše generace neumí šetřit. Dejte dohromady zprávu, ať ji můžeme předat Sašovi, až to bude zapotřebí.“

Andrea se zamračila. „Ale –“

„Co?“

„Nemám pocit, že by váš kamarád souhlasil.“

Emil Gábory ukázal na dveře. „Vezměte si kafe a pojdte ke mně.“

Klement Kuruc vedle postával, jako kdyby tam nepatřil. Nesměle po Andree pokukoval a házel opatrné úsměvy.

Vyšli do prvního patra a Andrea počkala, až její šéf odemkne dveře do kanceláře, která dříve bývala prostorným skladem. Tedy dvěma sklady. Před třemi lety se probourala zeď do druhé místnosti a vznikla z toho nejprostornější a nejžádanější kancelář v domě. A tu si samozřejmě zabral člověk nejpovolanější.

Posadil se na hranu svého stolu. Zadkem trochu posunul malou lampičku a ta narazila na tři knihy. Na té horní bylo napsáno *Studie Ka*. Takže nepochybně lehká četba mezi složitými případy.

„Jak vám Saša připadal?“ zeptal se Gábory. Jeho skoro sedmdesátiletá postava se trochu kymácela.

Andrea přemýšlela, jak odpovědět. Jako člověk, který nikam nesměruje? Jako průměrný novinář, o němž nikdy neslyšela, a přehlédnutelný čtyřicátník? Možná zachovalý a pohledný, ale jak dlouho ještě? Pět let, možná sedm, než mu začnou odcházet klouby, zuby a řídnout vlasy.

„Zdálo se mi, že má jasno v tom, jestli chce nabídku přijmout.“

„Na to jsem se vás neptal. Jak byste ho odhadla?“

„Vypadá na člověka, který si pustí málokoho k tělu. Žije ve svém světě,“ zavrtěla nejistě hlavou, „a asi je v něm spokojený, když nemá potřebu cokoli měnit. A zřejmě má silnou vazbu na lidi z dětství.“

„Kromě vazby má i silné sociální cítění,“ doplnil podplukovník.

„A tím myslíte...“

„Tím myslím, že se mu tohle všechno, co jsme mu dneska řekli, rozleží v hlavě. Kdybyste měla možnost poznat jeho otce, řekl by

vám něco podobného. Víte, co je Alexandr Kraus za člověka? Je to ten typ, co se vám přijde omluvit i ve chvíli, kdy mu něco provedete a vina je viditelně na vaší straně. Nesnese totiž čekání na to, až se vy rozhodnete omluvit, protože se bojí, že se to nestane a on o vás může přijít. Je to ten typ chlapa, co má těžké spaní z toho, když někomu na ulici poradí cestu a za pět minut si uvědomí, že ho poslal nesprávným směrem a ten člověk teď někde dost možná bloudí.“

„To, co říkáte, z něj dělá troubu. A možná hodného člověka. Ovšem nenapoví vám to, jak se rozhodne.“

„Jen vás upozorňuju, abyste ho hned zkraje špatně neodhadla. Má za ty roky trochu hrubozrné policejní vyjadřování a chování, ale kdo z nás ne? A potřebuju, abyste měla do večera zprávu připravenou. Budeme mít nováčka.“ Usmál se.

Andrea Šimečková přikývla. Bylo to vše, co mohla v tuhle chvíli dělat. Svoje vlastní pocity se snažila utlumit a přece jen – nebyla to nějaká nenávist nebo odpor, to chraň bůh, jen se drala na povrch její sebedůvěra a víra v to, že její práce se obejde bez „specialisty“, když se bez něj obešla i doteď.

„Udělám, co je třeba. Klement pracuje na dalších důkazech z těla oběti, Luděk zjišťuje potenciální známé a sousedy v místě bydliště. Ať už to bude jakkoli, práce máme dost.“

„Takže si ve všem rozumíme?“

„Naprosto.“

„Mám pocit, že vám dole vychládá to kafe, měla jste si ho vzít s sebou.“

Andrea udělala štěněčí oči. „Vychladne mi vždycky, to jste si ještě nevšiml?“

Podplukovník Emil Gábory jen mávl rukou a podíval se na vzkazy vedle telefonu. Andrea ho nechala jeho povinností a šla zpět dolů přemýšlet o tom, jak moc pravdy ze sebe právě dostala.

Saša položil telefon, ve třech vteřinách se oblékl a trvalo mu pět minut, než se dostal pěšky do kavárny Nespré v centru.

Slunce pomalu zapadalo a vytvářelo na obloze narůžovělé varhánky, které se šnečím tempem pohybovaly k západu. Mezi nimi poletovalo několik vlaštovek. Tohle byla doba, kdy se vracely do města, nacházely oblíbená místa na hnízdění ve zbouraném sídlišti za Růžovým vrchem a potom se vši slávou kroužily v elipsách nad městem.

Saša si dal ruku nad čelo, aby zabránil nepříjemnému slunci pronikat do očí. Brýle nechal protentokrát doma, jsou situace, kdy je potřeba působit seriózně. A co si bude nalhávat, brýle byly to poslední, na co myslel, když praštil telefonem.

Posadil se k prázdnému stolu. Naproti němu seděli starší manželé, ona s taškou přehozenou přes ruku, jako by se bála, že ji může každou chvíli někdo ukrást, porcovala malou lžičkou věneček a co chvíli si utírala krém z koutku. Její partner listoval bez zájmu o okolí sportovním deníkem.

Ucítil pohled, zaostřil na Sašu, a když zjistil, že ho nezná, opět se začel.

Servírka se objevila ve stejnou chvíli jako muž v elegantním obleku s bílou košilí čouhající z rukávů. Po cestě ke stolu si upravoval sako a čistil je od smítek. Určitě přijel autem, v tomhle čase to po svých nikdy nemohl stihnout.

Gustav Bastl, provozní ředitel Alzheimercentra, se posadil na protější židli, jednou rukou si držel klopý a druhou napřáhl k Sašovi. Mohlo mu být padesát, ale postavu měl sportovní a na tváři tmavé pěstěné strniště. Vypadal jako mladší verze Jiřího Bartošky, bez cigarety a brýlí.

„Jsem hrozně rád, že jste přijel,“ řekl bez okolků Saša, „po telefonu to znělo všechno strašně vážně a asi potřebuju pár slov z očí do očí.“

Bastl přikývl, objednal si zelený čaj a mátové sušenky, usmál se na servírku a zvažněl.

„Obětuju pár minut, v tom není problém, ale obávám se, že nebudu znít optimističtější než ten člověk z personálu, s nímž jste mluvil. Rád bych řekl, že stav vašeho otce se lepší, ale to bychom tu teď nesešli, vidíte? Pravdou je, že se vyskytly komplikace, které nám znepríjemňují život.“

Sašu skoro píchlo u srdce. Slovo *komplikace* ve spojení s jeho otcem v něm vyvolávalo pocit zoufalství. Tímhle už si prošel jednou a předpokládal, že dokázal situaci alespoň nějakým vhodným způsobem vyřešit a zařídil otcí v rámci možností pohodový život. Žádné komplikace nechtěl a nepřipouštěl si je. Chtěl, aby zůstaly v nějaké jiné dimenzionální rovině Alexandra Krause, který si je tam zaslouží, protože není tím slušným synem jako v tomhle světě. Tam je možná Alexandr Kraus sériový vrah postižených dětí a zaslouží si to nejhorší, zaslouží si všechny možné komplikace.

Tady ne.

„Pochopil jsem, že byl otec v nějakém krátkodobém kómatu?“ Saša tu větu položil jako otázku, ačkoli to neměl vůbec v úmyslu, a ten záměr na poslední chvíli způsobil, že poslední slabiku skoro zazpíval.

„To není tak úplně pravda. Ošetřující lékař vám řekl velice kusé informace.“

„Tak co se dneska ráno dělo?“

Otlá servírka před ně postavila modrou misku se sušenkami a konvičku s čajem. Kouřilo se z ní, a ať už měl čaj jakoukoli kvalitu, voněl náramně. Vedle misky položila dva malé porcelánové hrnečky.

Gustav Bastl si strčil jednu sušenku do pusy, olízl si prsty a pobídl Sašu. „Jestli máte chuť, berte si. Mají tu nejlepší mátové sušenky,

bereme je i k nám. Sice pečeme o nedělich koláče, ale nejlíp chutná vždycky to, co nemáte v domě, nemám pravdu?“

Saša z konvice opatrně nalil trochu vody do jednoho z hrnků. „Umíte si představit, jak jsem nervózní? Bojím se, že to rozliju.“

Ředitel přikyvoval a přitom polykal. „Omlouvám se, jenom vás zdržuju a napínám. Naprosto vám rozumím. Ten telefonát vás musel vystrašit. Jen pro uklidnění, není to nic tak zdravotně závažného, aby byl váš otec v současné chvíli v ohrožení.“

Alespoň jedna dobrá zpráva. Sašovo srdce přestávalo bít jako splašené. A ta trocha čaje tomu možná také pomůže. Není zelený čaj na nervy?

Gustav Bastl si lehce odkašlal. „Nakolik jste obeznámen s letargií?“
To Sašu trochu zaskočilo.

„S letargií? S tím stavem netečnosti?“

„Přesně s tím.“

„Je mi známo jenom to, že nemá s nemocí nic společného. Nebo jsem si to dodnes myslel.“

Ředitel Alzheimercentra pomalu chápavě přikyvoval, až měl chuť Saša zařvat, ať se už ksakru vymáčkne. Jeho poklidné odpoledne s vínem vzalo za své. Ale to mu muselo být jasné už při polední návštěvě, tohle rande je už jen bonus navíc pro otrlé.

„Letargii někdo nazývá letním spánkem, slyšel jsem i výraz *spánkový démon*.“ Přisunul si misku se sušenkami, jednu vzal a namočil si ji do čaje. „Není to choroba nebezpečná, tedy sama o sobě, ale to, že se objevila, většinou značí jiný, větší problém, který zprvu nemusíme vůbec vidět. Různé nebezpečné infekce, srdeční arytmie, rakovina... nechci vás strašit ani vám dělat přednášku, jen vás upozorňuju, že příčiny výskytu letargie obvykle závažné bývají, takže by bylo vhodné otci zařídit celkové vyšetření.“

Saša nevěřícně zavrtěl hlavou. „Letargie?“

Ředitel si povzdechl, čímž se mu otevřela ústa a Saša měl dokonalý výhled na mix sušenek a zeleného čaje. „Včera ráno nemohl personál vašeho otce probudit. Podařilo se jim to vlastně až dnes před

vaším příchodem. Zakázal jsem šíření informací, dokud se nedopídíme problému. Tyhle stavy jsou lehce zaměnitelné s obyčejným spánkem. Jen je pochopitelně o něco delší a pacienta neprobudíte, ani kdybyste po něm jezdil traktorem. To byla jedna z příčin, kdy „ožívali“ nebožtíci ve středověku. Tehdejší lékař nedokázal rozoznat letargický stav od smrti, tělesné funkce klesnou na minimum a dech a tep jsou skoro neznatelné.“

„Takže můj otec spí déle, než je obvyklé?“

„Když to řeknete hodně s nadsázkou...“

„Co by za to dali jiní důchodci.“

Gustav Bastl se zasmál. „Tohle bych si dovolil nekomentovat. Jak se znám, obrátilo by se to proti mně.“

Saša se opatrně poškrábal na temeni hlavy. „Takže jde jen o to vyšetření. Nebo *ta* vyšetření.“

„Bohužel jde v tuhle chvíli o mnohem víc než o vyšetření vašeho otce,“ řekl vážně Bastl. Přestal chroupat a svůj doktorský zrak upřel na muže před sebou. „Snažím se vám říct, že tenhle případ se vymyká tomu, čemu se náš ústav věnuje, a obávám se, že váš otec už nespadá do kategorie pacientů, kterým poskytujeme péči.“

Sašovi čaj pelynkovatěl v žaludku. Tak moc, jak jenom čaj pelynkovatět může. „To je přece nesmysl. Chcete říct, že je na tom huň, má Alzheimer a vy mu nemůžete poskytnout pomoc?“

„Zkusím vám to vysvětlit tak, abyste pochopil i vy mě. Jsme zařízení pro pacienty s touto nemocí a zvládáme udržovat v jakémsi společenském stavu přes dvě stě pacientů v různých stadiích demence. Máme proškolené zdravotní pracovníky, kteří zvládají infarkty, mozkové příhody, záchvaty. Ale lékařsky jsme vybaveni jen do určité hranice. Neumíme léčit, pouze dáváme lidem pocit, že jejich život nekončí.“

Váš otec potřebuje léčbu a vyšetření, které mu my nejsme schopni poskytnout. Jakmile se u některého pacienta objeví trvalá nemoc, jsme povinni to oznámit nejen nejbližšímu příbuznému a osobě blízké, což jste v případě pana Krause vy, ale i jeho ošetřujícím

lékaři, který pak stanoví další postup. V tuhle chvíli je ze zdravotního hlediska Alzheimer vedlejší a upřednostňuje se léčení vzniklé choroby. Obávám se, že letargie je neléčitelná, v tomhle jde ruku v ruce s Alzheimerem, avšak důležité je, jak už jsem říkal, že to může být varování, taková kontrolka, která vašemu otci začala blikat a upozorňovat ho.“

„Takže nestačí Alzheimer? Ještě mi přibalíte na cestu tuhle spavou nemoc?“

„Pane Krausi, snažím se vám pomoci a vysvětlit situaci. Můžu vám dát kontakt na dva odborníky. Jeden je ze Znojma, zabývá se letargií od vysoké školy, má vlastní specializovanou laboratoř a může vám k tomu říct mnohem víc než já. Moje informace budou povrchní. A pravděpodobně neuspokojivé. A druhý lékař je v Plzni, pomáhá léčit – tedy léčit... spíše samotnou nemoc zkoumat a předcházet jí – už dvacet let. Jsem si jistý, že minimálně jeden z nich by vám mohl ke stavu vašeho otce sdělit něco, co by vám pomohlo do budoucna, a pochopil byste, jak nastavit péči a léčbu.“

Saša chápal, jakým směrem v tuhle chvíli jeho léčba nastavena nebude. Určitě ne do Alzheimercentra doktůrka Bastla, poněvadž doktůrek tímhle svačinovým stylem s pusou plnou mátových sušenek ukončuje jejich léčebný poměr.

A je vůbec doktor? Je ředitel. Saša měl pocit, že je Bastl bakalář, ale nedokázal odhadnout, jestli by přicmrndlý bakalář mohl vést tak složité centrum, jako je tohle sanatorium. Jestli není opravdovým doktorem, nemusí být opravdová ani ta spavá diagnóza. Možná by bylo nejlepší, kdyby nechal otce prohlédnout někým, kdo rozezná chřípku od angíny.

„Takže tímhle to končí?“ promluvil a snažil se působit klidně, „tímhle zdvořilostním rozhovorem mi sdělujete, že budete otce propouštět?“

„Budeme to brát pěkně popořádku, ano?“ Bastl se soustředěně věnoval napůl namáčení sušenek a napůl Sašovi, což působilo roztržštěně a neprofesionálně, ale jakkoli byl Saša kvůli současné situa-

ci naštvaný a v žaludku mu kvasilo milion pocitů, měl neodbytný dojem, že Bastl ví, o čem mluví a proč to říká.

Jaký jsi z něj měl dojem před dvěma lety? Neprofesionální, roztěkaný, nesoustředěný? Neinformovaný? Houby s voctem, kamaráde, jak by ti teď řekl Štefan Berkovec, ani v nejmenším. Měl jsi dojem, že tam je domácí atmosféra a všichni jsou naladěni na optimistickou vlnu. To je přece tvůj prvotní pocit. A není lepší, když s tebou ten chlap mluví na rovinu, než aby ti mazal med kolem tvé neoholené huby? Samozřejmě že je. Je to nejlepší, co pro tebe může udělat. A jako bonus přidal to, že za tebou jel až do města a nenutí tě se táhnout jeden den dvakrát nahoru do kopce. To pro tebe dělá. A ty mu oplácíš jak? Negativismem?

Ale nemá na něj snad Saša nárok? Na trochu depresivnější pojetí speciální Krausovy nálady? Kdy jindy by měl na člověka koukat jako na nejhorší individuuum a největší světovou hrozbu než ve chvíli, kdy mu někdo oznámí novou nemoc jeho otce a výpověď z ústavu?

„Jste tu?“

Zadíval se na Bastla. Držel v ruce hrnek s čajem, z něhož se už nekouřilo. Skleněná konvička byla poloprázdná, plamínek ve stojánku pod ní zbarvoval její dno do oranžova.

Saša přikývl. „Snažím se na tom všem najít něco optimistického. A moc se mi to nedaří.“

„Seděl jste s otevřenou pusou až příliš dlouho, vypadal jste, jako byste zamrzl.“

„Letargie není dědičná?“

„O tom byste si měl právě promluvit s jedním z těch dvou odborníků. Věřím, že své poznatky rádi předají dál. Koneckonců přesně proto se věnují tomu, čemu se věnují.“

Vytáhl ze saka malý notýsek a vytrhl jednu stránku kostičkovaného papíru. Byla na něm úhledným písmem napsána dvě jména. A v závorce internetové stránky a doporučený čas na telefonát.

„Ten první, Adolf Krejzl, má každý týden přednášky, ale to byste si přečetl na jeho stránkách. Volejte po páté hodině a sjednejte si s ním schůzku, pokud uznáte za vhodné. Znojmo není za rohem,

ale není to žádná tramtárie, ne? A opravdu své profesi rozumí.“ Saša opět přikývl. „Jeho přednášky mají obdivuhodnou návštěvnost, takže si skutečně myslím, že by to pro vás měla být volba číslo jedna.“

Pokud jde o druhého člověka na seznamu,“ ředitel posunul papírek po stole, obkroužil poloprázdnou konvičku, zakotvil ho před Sašou a otočil vzhůru nohama, „je to děkan plzeňské lékařské fakulty. Nenašel jsem výsledky jeho prací, ale měla by to být kapacita, která má dostatek zkušeností. Ale tam to asi bude obtížnější s časem. Nejspíš nebude složité se s ním spojit přes mail, ale s jakou ochotou se s vámi bude chtít sejít, to už je věc druhá. Ředitelé jsou ohrožený druh a nevyzpytatelná stvoření. Věřte, vím, o čem mluvím.“

Saša papírek schoval do peněženky. Podrbal se v koutku oka. „A kromě toho všeho pro mě máte ještě nějakou radu? Nebo si podáme ruku a zítra mi otce vyhodíte na ulici?“

„Jste frustrovaný?“

„Divíte se mi?“

„Ani v nejmenším. Jsou horší stavy a upřímně – spousta lidí by na mě na vašem místě začala řvát, a možná mě i polila čajem.“

„S tím problémem nemám, kdybyste po tom vyloženě toužil. Rozhodně by mi to pomohlo upustit páru.“

Gustav Bastl vyndal z náprsní kapsy balíček papírových ubrousků, jedním si začal utírat prsty a úkosem se díval na Sašu.

„Vy máte dost velký dům, vidíte?“

„Jestli se ke mně chcete nastěhovat, tak vás musím zklamat. Mám rád soukromí.“

„Víte, co bych vám doporučil? Vezměte si otce k sobě. Najděte si schopnou ošetřovatelku, která na něj bude dávat deset hodin denně pozor. Část jejího platu vám uhradí pojišťovna, část zvládnete z otcovy renty. Věřím, že tohle je cesta. Budete ho mít neustále při sobě, otec bude v domácím prostředí, ale starat se o něj vy sám nemusíte.“

Saša mlčel.

„Vím, že jste ho k nám dával proto, abychom mu pomohli,“ pokračoval Bastl. „Ale v tuhle chvíli musíte koukat, jakou cestou se ubírá jeho život, a ta cesta je... převážně nejasná.“

„Vy se taky nevyjadřujete zrovna dvakrát přesvědčivě.“

„Mějte na paměti, že od chvíle, kdy otce propustíme, mu začne série vyšetření. Poměrně dlouhá a náročná série. Máte zcela jistě možnost nechat ho v některé z nemocnic, které přijímají pacienty s podobnými problémy, ale uvědomte si, že Alzheimer je nemoc ošidná a souvisí jak s fyzickým, tak s psychickým stavem mozku. Čím hůř se otec bude cítit, tím rychleji může nemoc postupovat.“

A další věcí je, že váš otec, pokud pomineme samotnou letargii, není v takovém stadiu Alzheimerova, aby bylo nutné ho hospitalizovat. On sám je povětšinou při vědomí, uvažuje racionálně, devětaadvacet dní z třiceti v měsíci ví, kde je a proč tam je.“

„To skoro zní, jako byste mluvil o zdravém člověku.“

„V podstatě ano.“ Ředitel přikyvoval. „V podstatě ano.“

„Kdybyste ho jako já našel v křeči na zemi, mluvil byste jinak.“

„Přesně proto byste měl zvolit formu domácí péče. Než jsem sem jel, zjišťoval jsem si jeho současný psychický stav a podle sester váš otec mluví neustále o tom, jak velký má dům, jak ho sám od píky postavil. Vypráví sestřám historky z mládí a je cítit, jak silnou vazbu na to místo má. Spousta doktorů v tomhle případě může přijet až za vámi, ambulantní cestou se dá vyřešit celá řada vyšetření.“

Ředitel odhrnul rukáv saka a košile a koukl se na hodinky.

„Omlouvám se, ale za půl hodiny musím být někde jinde. Musím nabrat plnou nádrž do auta a obávám se, že teď kolem páté bude na čerpací stanici nelidská fronta.“ S úsměvem pokýval hlavou směrem, kde servírka zrovna sklízela ze stolu špinavé nádoby. „Rád bych vám sdělil nějaké příjemnější zprávy, ale pořád si myslím, že vaše situace není tak pesimistická, jak se může zdát. Na smlouvě je dvouměsíční lhůta, která myslí na tyhle a podobné případy. Máte nějaký čas na rozmyšlenou, ale osobně bych si pospíšil a našel vhodné řešení co nejdřív.“

Počkal, až k němu dívka dojde, vložil jí do ruky bankovku, naznačil, ať si drobné nechá, a pokračoval: „Udělejte to jako moje bývalá žena před rozvodem. Napsala si papír svých *pro* a *proti*. Podle něj se zařídila a já kvůli tomu bydlel půl roku v kanceláři a spal na pohovce, která byla o metr kratší než já. Důležité ale je, že člověk zjistí priority, nemám pravdu.“

Saša si vzpomněl na Štefanovu radu, podle které se měl řídit při rozhodování, jestli přijme jeho nabídku. *To se všichni rozvádějí pomocí papíru se dvěma slovy?*

Ředitel vstal a podal Sašovi ruku. Ten byl v tuhle chvíli na míle vzdálen a letem proplouval krajinou nad městem.

Když za sebou Bastl zavíral dveře kavárny, Saša si teprve sedal a přemýšlel, kterou vyšší bytost tak děsivě naštvál, že mu teď oplácí měrou vrchovatou.

Stránka, kde místní zdravotnická organizace nabízela mladé ženy do domácnosti jako spolehlivé ošetřovatelky, byla zahlcená reklamami na léky proti nachlazení, masti proti komárům a klíšťatům, a především přípravky na zázračné zvětšení penisu. Dva z nich zaručovaly účinek během týdne.

Někde mezi tím se nacházelo poučení a několik bodů, jež se věnovaly samotným dámám a charakterizovaly je víceméně jako nadpozemské bytosti, které uvaří, upečou, uklidí, změní tlak, váhu a výšku, v případě potřeby odeberou krev a moč, nakoupí, zavezou na výlet, a nejspíš se ve chvílích nudy nechají i oplodnit tím dvojnásobným přirozením, vyžaduje-li to situace, pacient a lékařská péče.

Co vyžadovala samotná firma, která pracovnice nabízela, převyšovalo původní odhady Gustava Bastla a rozhodně to bylo na hraně Sašových možností.

Vstal od stolu, přešel k plotně, kde mu na pánvi zlátl vepřový steak, a přisypal na něj sůl smíchanou s bylinkami. Ze skříně vyzdvihl čistý talíř. Těch se mu poslední dobou nedostávalo, zázračně je dokázal s obdivuhodnou pravidelností rozbíjet a ještě se neodhodlal k tomu, aby zajel na nějaký obří nákup do místní porcelánky. To by přišlo ve chvíli, kdy by se k němu nastěhovala sedmičlenná rodina, ale takhle sám, v domě se sedmi místnostmi, mu současný stav nádobí naprosto vyhovoval.

Vzal ze stěny chňapku, chytl pánev, z níž stříkal omastek na všechny strany, a kus masa obrátil kořeněnou stranou dolů.

Vrátil se ke stolu. Fajn, dámy se můžou postarat o jeho otce, budou s ním komunikovat, uvaří mu jeho oblíbenou koprovku s kupovaným knedlíkem, vyžehlí mu jeho policejní košile, a nejspíš

ho i vezmou do kina, když bude Saša v redakci nebo jinak zaneprázdněný.

Ovšem ta hodinová sazba...

Hodina služby se platila skoro stejně jako noc v solidním motelu. Zahrnuta tam byla nejnужnější zdravotnická péče, donáška jídla nebo nákup základních potravin. Skoro všechno ostatní se platilo zvlášť, takže kdyby tu byla madam deset hodin a měla se o otce starat tak, jak se sluší a patří, aby nestrádal (naštěstí to nebyl senilní mrzák, takže by se její péče dala náležitě osekát), vyšlo by to...

Saša na malé kalkulačce sečetl čtyři cifry. Potom obrátil steak, došel k baru, vytáhl plnou láhev vodky a řádně se z ní napil.

Číslo na kalkulačce bylo nepříjemně vysoké a vypadalo jako pěticiferný přízrak.

Vrátil se k počítači a láhev si vzal pro jistotu s sebou.

Tak jinak. Nikdo přece netvrdí, že musí být ošetřovatelka přímo odsud. Okolní města mají určitě také svá specializovaná střediska, která ochotně vyždímají pár důchodců.

Zadal do vyhledávače požadovaná hesla. Hodinu projížděl pár možností, na kalkulačce sumíroval ceny jednotlivých služeb a při tom žvýkal kus vepřového masa a zapíjel ho vodkou. Nebyla to zrovna strava hodná gurmánů, ale žaludek svůj příděl dostal a s přibývajícím alkoholem v krvi Sašovi začala celá frustrující situace připadat spíš vtipná než neřešitelná.

Což samozřejmě nebyla, to mu bylo jasné. Nebyla ani jedno z toho.

Každá situace má svoje východisko, záleží jen na možnostech a schopnostech. Ochota se taky počítá.

Může dát výpověď v redakci a zůstat s otcem doma, dokud se situace nezhorší natolik, že bude potřeba hospitalizace. Nebo možná ani nebude výpověď zapotřebí, veškerá jeho práce spočívala v psaní a publikaci na internetu, o noviny se staral Štefan. Možná by v tomhle jednom případě mohl hodit za hlavu pravidlo o předávání článků z ruky do ruky. Kdy jindy by mu mohl vyjít vstříc než teď? Ko-

neckonců to vypadá, že bere Sašu jako svou potenciální dojnou krávu, jako svůj klenot – touhle dobou už zcela jistě se dvěma tisíci komentáři –, který mu zajistí věčnou slávu a bohatství. Nebo tak nějak podobně.

Odkrojil kus šlarchy, nechal ji stranou na talíři a zbytek masa zamýšleně přežvykoval.

Zavzpomínal na dobu, kdy ani jeden z Krausů ještě netušil, jaká pohroma se na ně blíží. Ten starší trávil pokojně důchod, chodil za kamarády a bývalými kolegy na stanici, skoro každý měsíc absolvoval nějaký ples, návštěvu divadla nebo jinou společenskou událost a jednou za půl roku dal rozhovor některým z novin, které si na něj po třech letech ve výslužbě ještě vzpomněly.

Mladší Kraus prožíval období, kdy přesně nevěděl, co bude za rok. Scházel se se ženou, která byla o šest let mladší a měla pubertální dítě, ačkoli měl jasno v tom, že potomka chce vlastního, jakkoli dlouho může trvat, než se k jeho výrobě dopracuje. Poskytoval jí určitou dávku naděje a udržoval ji ve vztahu řečmi o tom, že jsou oba mladí a mají všechno před sebou.

Společné chvíle potom oba vládci domu trávili většinou večer a většinou hádkami o budoucnosti toho mladšího a tím, že Vlastimil Kraus suše hodnotil, jak si jeho syn zazdil skvělou budoucnost. A hodnotil to zpravidla trpělivě, dlouho a do té chvíle, než Sašovi ruply nervy a řekl něco, kvůli čemu se navzájem první týden ignorovali, druhý týden se vši slušností ráno zdravili a ten třetí se Saša omlouval do zblbnutí. Protože to byl jeho styl.

Teď se mu vybavila chvíle, kdy po něm otec ve vzteku hodil nedojedený kus vinné klobásy, jelikož mu Saša oznámil, že nenechá žádného uzurpátorského tyрана, aby ovládal jeho život nebo život někoho, koho si může v budoucnu přivést do domu, to radši ten dům podpálí a bude doufat, že jeho otec zrovna spí. A měsíc nato se odstěhoval ke své partnerce.

Vyplivl kus nerozžvýkaného masa na talíř, vypnul počítač a vydal se do koupelny.

V půlce cesty se zastavil.

Koukal na klavír, na jeho odklopené víko, a viděl svoji siluetu, svého otce a jejich sladěné pohyby prstů po klávesách. Souznění. Tehdy to nebylo nic jiného než souznění, uvědomil si.

Obrátil se a vydal se do předsíně, kde v kabátě odpočíval jeho telefon.

Šedá Škoda Citigo zabočila do Lesní ulice a zařadila se do kolony aut vracějících se z denních směn. Karlovarské pracovní vytížení je stejně specifické jako ve většině jiných lázeňských a turistických měst. Továren, fabrik a podniků, kde se pracuje na ranní a odpolední šichty, je tu jako šafránu, spousta místních i přespolních pracuje v turismu, v obchodech se suvenýry, křišťálem, zlatem, bižuterií a předraženými oděvy nebo v hoteliérství. Pracovní směna končí mnohým kolem šesté hodiny odpolední, kdy se obchody zavírají, a o páté to na silnicích vypadá jako... jako právě teď.

Andrea Šimečková si povzdechla a poctivě se zařadila do svého pruhu.

Její matka dělala masérku v jednom z nejstarších hotelů ve městě a Andrea jí jako malá holka záviděla. Často procházela kolem sloupoví z devatenáctého století, když matku navštěvovala před jejími odpoledními masážemi. Bavilo ji sedět mezi pacienty, poslouchat, kdo jde na jakou proceduru a co ho tam čeká, a představovala si, jaké by bylo to sama absolvovat. Taková masáž plosky, to muselo být báječné.

Matně si vybavovala muže, který seděl na polstrované lavici a nějakým exotickým jazykem se s malým lístkem v ruce domáhal pravděpodobně slevy. Nakonec přešel do angličtiny a podle všeho zvládl urazit všechny čtyři masérky, procházejícího účetního i ochranku, která ho vyváděla přes recepci na čerstvý vzduch. Tehdy pochopila, proč její matka chodí domů tak unavená a proč si po večerech otci stěžuje. Když se sejde v jednom domě vícero národností, nebývá o problémy nouze.

Vedle ní sedící podplukovník Gábory listoval zprávou, kterou před odjezdem dostal do rukou.

„Pořád se divíte, proč jsem o Sašu požádal?“ zeptal se zamýšleně s papíry pár centimetrů od očí.

Samozřejmě že se divila. Pochopitelně. Od té doby, co se začala divit, uplynulo sotva pár hodin. Takže pokud se ptá na tohle, nic se nezměnilo. Ona má svůj tým a ten si poradil doteď bez cizí pomoci.

Gábory se na ni otočil. „Tak?“

Andrea povytáhla obočí. „Ano?“ Popojela o pár metrů. „To nebyla řečnická otázka?“

„Kdybych pokládal řečnickou otázku, na kterou nemáte odpovídat, zeptal bych se: ‚Je vám milejší pracovat v současné sestavě, nebo přijít o prémie?‘“

„To nezní moc řečnický.“

„Ale zní to vážně.“ Podplukovník narovnal hlavu a zahleděl se přes špinavé sklo do pomalu se pohybující kolony. „Měla byste zajet do myčky, tohle je vážně, vážně nehorázně zasviněné auto. Jen pro pořádek – ohledně zařazení pana Krause do týmu je rozhodnuto. Bylo o tom rozhodnuto ještě předtím, než si sám uvědomil, že do toho půjde. Teď, po jeho telefonátu, je to definitivní. Takže buďte profesionál a přijměte to, nedělejte zbytečné problémy. Šly by jen a pouze na váš vrub.“

Andrea stiskla rty. Tenhle školský proslov nepotřebovala. To, že se jí něco nelíbí, ještě neznamená, že to nebude respektovat.

„Zjistíte, že jeho zkušenosti a znalosti budou velice platné, a jsem si jistý, že vás ještě dnes večer ohromí. Pamatujte na moje slova.“

No jistě, posadím se z něj na zadek. Z pisálka.

„Nemám s tím problém,“ řekla co nejnórmálnějším tónem. Kolona konečně trochu zrychlila tempo. Přidala plyn, zahrnula před dotírajícím renaultem a zařadila se do pravého pruhu hned za dodávku, z jejíž dveří čouhala prkna označená červeným pruhem látky. „Soustředím se jen na případ. Pokud on bude dělat to samé, bude všechno v pořádku.“

„A taky mi ho trochu hlídejte.“

„Jak prosím?“ zeptala se překvapeně.

„Saša je sice oficiálně přidělený k případu, ale má omezené pravomoci. Nevyslýchá, neohledává místa činu, nikde nezasahuje. Je jako poradce. On to ví, ale je dobré mu to čas od času připomenout, protože tím, jak se pohyboval většinu své kariéry po ulicích, částečně utrpěly jeho policejní postupy.“

„Šel proti proudu?“

„I tak se to dá říct. Chceme jeho znalosti, ne jeho policejní výcvik a aby někomu kvůli odpovědím lámal vaz –“

„Toho by byl schopný? Teď si ze mě střílíte.“

Mlčky se na ni podíval. Složka mu sjela z nohou, když zabočili doprava. „Rozumějte tomu tak, že jako hlavní vyšetřovatelka za něj máte zodpovědnost. Za starost navíc děkovat nemusíte, to si nechte až po vyřešení případu.“

Po pěti minutách zastavili před domem, z něhož v poledne odjeli s nepořízenou. Tedy zdánlivě s nepořízenou, pomyslela si Andrea. Tyhle hry na *ano, ne, možná* nikdy nebyly šálek jejího kafe, vyznávala jasné odpovědi. Chceš se přidat? Ne? Díky, nazdar a užívej si života. Stejně jako státní zástupce, který plně a hned napoprvé respektoval Sašovo rozhodnutí.

Přejela rukou po skle a na prstech uviděla šedou šmouhu.

Tak tohle už je vážné, když je špína i uvnitř, asi by s tím měla opravdu něco dělat. Hned jak bude mít chvíli času, nechá celý vnitřek vozu vypucovat.

Otevřela dveře. Ulice se začala nořit do tmy. Malé parkoviště bylo plné aut. Někdo vzadu troubil a křikem se domáhal svého místa. Okolo branky do Krausova království prošly dvě děti, jedno z nich neslo pod paží koloběžku bez předního kola a kulhalo.

Počkala, až podplukovník vystoupí a zabouchne, zamkla a zahleděla se vzhůru do patra domu, do okna, kde se svítilo. Rozhodně to byl barák jak hrom. Až ho bylo pro jednoho člověka škoda.

„To je zvyk, vyrostl tam, takže mu přijde normální tam dál bydlet, i když mu ty prostory trochu přerůstají přes hlavu,“ promluvil Emil Gábory.

„Víte, na co myslím?“ podivila se.

„A není to tak?“

„Je,“ připustila.

Podplukovník se s ní vydal k brance, složku s případem měl zaklesnutou v podpaží. „Jeho otec dům postavil vlastníma rukama, jeho matka ho tady vychovala. Saša se sice na pár let odstěhoval, před časem žil s jednou ženou v Sokolově, ale po matčině smrti a poté, co odešel jeho táta do penze, se vrátil. Prý se s přítelkyní rozešel ještě předtím, než se k tomu kroku rozhodl, ale bůh ví, jak to bylo. A stejně na tom nezáleží.“

„Divím se, že teď dům neprodá a nepřestěhuje se do něčeho menšího. Musí být náročné se o tolik místností starat.“

„Pokud vím, tak využívá jen tři. Kuchyň, pokoj a sklep. Bývalý vinný sklípek.“

„Tím spíš.“

Podplukovník se zastavil u branky. Bylo odemčeno, což Andreu nepřekvapilo, protože věděla, že je Kraus čeká. Knír jejího nadřízeného se stříbřitě leskl ve světle, které sem přicházelo ze strany z jedné ze tří lamp v téhle části ulice. V té záři vypadal Emil Gáborý jako hodný pohádkový dědeček. Dědeček se zbrojním pasem.

Pousmála se a branku otevřela.

„Víte, kolikrát jsem se ho snažil po telefonu přesvědčit, ať dům prodá? Za poslední dva roky asi pětkrát. Jsem si jistý, že jeho otec by nebyl proti. Nemůžete lpět na věcech, které vás stahují ke dnu. Za získané peníze by se mohl starat o tátu, měl by finance na tři životy.“

„Nedá na staršího?“

„Vy byste dala?“

„Přijde na to.“

„Nesnažte se mi něco nalhávat.“ Podplukovník zaklepal na dveře a ukázal dvěma prsty na svoje oči za brýlemi. „Tak nezapomeňte – sledovat a mít ho pod kontrolou. Udělejte mi laskavost a nenechte ho spáchat žádný průser.“

Alexandr Kraus seděl s láhví vína před rozloženými papíry. Vpravo měl fotografie z prvního místa činu a vlevo pitevní zprávu, zprávu z laboratoře a přepis výsledků čtyř lidí z okolí. Tvrdíkovy bývalé ženy, jejího současného přítele, majitele čerpací stanice, kde Ondřej Tvrdík pracoval, a jednoho ze zaměstnanců stanice, což byl pravděpodobně poslední člověk, který ho viděl živého.

Saša překryl hrdlo láhve malou utěrkou. Přepisy výsledků dal stranou.

„Řeknu vám, co nevím. Nevím, že Tvrdík pracoval a kde v současné době pracoval. Benzinka je pro mě novinka, za dob, kdy jsem o něj pečoval a vlastně jsem se mu sem tam staral o živobytí, neměl práci, kterou by se mohl chlubit vlastním dětem. A na finančním úřadu by ho taky asi nepochválili.

Což znamená, že šel částečně do sebe, ale to mě až tak nepřekvapuje, protože v plánu to měl dlouho. A asi to má něco společného s jeho bývalou ženou. Jejich rozvod je další nová věc. Když jsem s ním mluvil naposledy a chtěl po něm kontakty na pár ošklivých lidí, kteří provozovali načerno ateliér pro natáčení extrémně tvrdého porna, byli střídavě spolu a střídavě od sebe, ačkoli už spolu nebydli. Sice tam byly nějaké zásadní neshody, ale on byl Ondra taková tichá voda. Flegmatik, málokdy se hádal, málokdy se rozčiloval. Řešil věci raději v klidu. Ty důležité, i ty banální.“

Policistka se na něj podívala. „Ondra? Hráli jste spolu po večerech karty?“

„Některým kontaktům se musíte dostat pod kůži víc, některým méně. Na někoho platí pohružka vězením, zabavením majetku, nebo co já vím, někoho musíte trochu polechtat slovy o tom, že pošlete

fotografie z rozhovoru s policií někomu, kdo na setkání trhá nehty u nohou. Někdo to potřebuje slyšet.

A pak je tu druhá sorta těchhle lidí, někteří z nich jsou nešťastní, buď jsou z nějakého důvodu sami, nebo naopak chtějí být sami. Nebo něco potřebují. Peníze, partnerku, sex, klidné místo na bydlení. Papouška.“

„Kamaráda,“ doplnila ho blondatá policistka.

Saša jí s úsměvem přisvědčil. Bavila ho její strohost. Už při první návštěvě pochopil, že by chtěla být kdekoli jinde, jen ne tady. A teď, když si ani po půl hodině neodložila bundu, stále měla uvázaný šátek a vypadala, jako by byla jednou nohou na odchodu, se mu jen potvrdilo, že ne každý bude nadšený z jeho přítomnosti. Ale s tím si nemusel lámat hlavu. Ona přišla do jeho domu, nikoli naopak. Takže může samozřejmě kdykoli odejít.

Ale jak znal Emila a jeho přístup k podřízeným, věděl, že ta dívka se odsud nehne, dokud nebude mít podplukovník pocit, že z „pouličního velmistra“ Krause vytáhla všechna moudra.

Tahle situace ho opravdu bavila.

Sám ji zažil mnohokrát a jen díky tomu, že znal Emila Gáboryho od dětství a naučil se chápat okamžiky, kdy mu může říct cokoli, kdy je lepší mlčet a kdy se mu úplně vyhnout, s ním dokázal vycházet jak pracovně, tak soukromě. A věděl, že na něj platí hudba, dietní párky a grapefruitový džus. To první ho uklidňovalo, párky mu pomáhaly zvládat ranní vstávání a džus ho udržoval v kritických chvílích při smyslech.

Pokud Emil přisvědčil toho strnulého státního zástupce, že Saša je ten element, který celému případu schází, bude zkrátka Saša do případu zatažen, ať už se to milé policistce líbí, nebo ne. Může si škusbat ty krásné blondaté vlasy a po večerech chodit zapíjet žal po barech, ale to je tak jediné, co s tím svede.

Přemýšlel, jaký je typ.

Rozhodně bude tvrdohlavá, paličatá. Takovými lidmi se Emil Gábory tuze rád obklopuje a Saša si dobře uvědomoval, že on sám

takový taky občas býval. Po pár letech na ulici získal dojem, že rozumí lidem, s kterými se stýkal, a snažil se, aby to ostatní pochopili. Možná to tak bylo, možná získal ten potřebný cit a věděl, co dát na konec které nitky, jakou návnadu nahodit kterým zoufalcům, ale čas od času mu docházelo, že by to chtělo zvolnit. Nebo zmizet na ulici. A většinou udělal to druhé.

„S některými z nich se musíte spřátelit. A ne si *brát* na jejich přítele, je potřeba se jím opravdu stát. Alespoň v jejich očích. Každý z těch lidí, s kterými se sblížíte, musí věřit, že vám opravdu záleží na jejich dobru.“

Policistka se zatvářila skepticky. „Chcete říct, že to vždycky táhnete tou dobrou a správnou stranou? To mi nepovídejte. Víím, co za grázly se pohybuje na ulici. Nebudou váhat ani chvíli, aby vás potopili. A ještě vás okradli, svlíkli z šatů a pomohli.“

„Proto si musí každý, kdo navazuje kontakt, umět vybrat toho správného člověka, aby k takovým situacím nedocházelo. Ondra viděl od doby, co jsem mu pomohl s jeho vztahem, jen jednu cestu.“

„Tu práskací.“

„Správně. To ale neznamená, že věřil každému. Vííte, co říkal? „Nebojím se lidí, kteří mě znají. Ti mě můžou podcenit, protože budou věřit, že mě opravdu znají.“ Dává to smysl. Pomohl jsem mu, uvěřil a párkrát pomohl on mně. Někteří lidé z kontaktů byli jako on, člověk musel vybrat z milionu tu jednu jedinou páčku, zatahnout za ni a měl vystaráno. Někdo byl tvrdší oříšek, bylo potřeba si ho prověřovat, motivovat, a někdo byl jako kontakt nepoužitelný. Ale bylo potřeba mít přehled o všech, co se pohybují od toho nejspodnějšího –“

„Hovna,“ skočil mu do řeči Emil Gábory, sedící u klavíru. „Až do určité výše hierarchie, kde to ještě nebylo nebezpečné a práskací se mohli ovládat. K případu, mládeži, přednáška není na pořadu dne.“

Saša odsunul láhev vína z dohledu. „Dobrá, jak to vypadalo u něj doma? Pořád bydlel v Klimentově? V podnájmu v tom malém bytě?“ Rozhrnul rukou fotografie a našel si ty, které hledal. Fotky z pitvy,

tělo ležící na zádech na plovoucí podlaze a snímky, na nichž fotograf zachycuje celý pokoj.

Andrea Šimečková si vzala do ruky zprávu. „Našel ho majitel bytu v osm hodin ráno. Dveře musel vypáčit zámečník, protože Ondřej Tvrdík nereagoval na telefonáty. Majitel s ním prý potřeboval řešit změnu dodávky tepla. Hlídka, která přijela na místo, byt zabezpečila a pak už to byla naše práce.“ Nahnula se přes stůl a ukázala na fotografie, na nichž byl v různých úhlech nasnímaný celý byt. „Vidíte ty rozházené věci? Podle majitele to prý nebylo úplně normální. Párkrát za Tvrdíkem byl a prý si potrpěl na pořádek.“

„To není tak docela pravda. On byl chronický systematik.“ Saša zvedl jeden ze snímků, na němž byla zabraná komoda a přes ni přehozený modrý ručník a vedle u zdi ležela kniha se zastrčenou záložkou. *Pod kupolí*. Řádná bichle.

„Chronický systematik?“

I Emil Gábory se od klavíru díval pochybovačně. Saša přikývl.

„Tak to on nazval. Někdo tomu říká porucha uklízení, uklízeční obsese, já tomu říkám, že měl rád naprostý přehled ve svém životě. A v bytě především. Nikdy by nedopustil, aby byla knížka jinde než na svém daném místě. Dokonce i záložka musela mít přesnou délku, která čouhala ven z knížky. Boty musely mít špičky dokonale srovnané. Když jsem u něj byl a připravil oběd –“

„Jedl jste u něj?“ skoro vyprskla policistka.

„Několikrát, byl naprosto excelentní kuchař. Hlavně od té doby, co měl problémy ve vztahu. Ten perfekcionismus převáděl i do vaření. Ale chtěl jsem říct, že při jídle byly příbory na stole srovnané do latě. Po očku vás sledoval a jíst se začalo ve stejnou chvíli a stejným jídlem. Oba jsme vzali polévkovou lžící a neexistovalo, abych si třeba četl noviny a počkal s jedením pár minut. To by ho k smrti urazilo.“

„Magor,“ ohodnotila ho policistka.

„Možná,“ přisvědčil Saša. „Ostatně hlavně proto ho opustila žena.“

„To vážně pustila k vodě nepřekonatelného kuchaře? To se mi nechce věřit.“

„O mrtvých jen dobře, nemyslíte?“

Policistka si odkašlala. „V bytě nebyly patrné stopy zápasu. Ten nepořádek, pokud vznikl záměrně, může znamenat, že někdo něco hledal. Nebo to má tak působit. Oběť měla v obličejí ošetřenou tržnou ránu a několik podlitin, ale podle pitevní zprávy jsou čtyřicet až padesát hodin staré. Ať už mu to způsobil kdokoli, tak si to Tvrdík ošetřil sám, protože v žádné nemocnici s tím nebyl.“ Trochu zahýbala fotografiemi a tu s Tvrdíkovým tělem posunula navrch. „Vrah je pravák. To je skvělá zpráva, protože to znamená, že můžeme deset procent celé populace vyškrtnout. Použil něco hodně ostrého, pravděpodobně s krátkou čepelí. Předběžný odhad je zavírací nůž nebo jakýkoli podobný, který má délku okolo deseti centimetrů a břit tlustý tři milimetry.“

„Afekt?“

„Za čtrnáct dní vyšetřování jsme nepřišli na jediný důvod, proč by ho kdo zabíjel. A beru v potaz jak plánovanou vraždu, tak v afektu. Pohyboval se v nebezpečném prostředí a současný přítel jeho ženy je tak trochu násilník, ale pokud by měl někdo na někoho útočit, tak to měl být spíš Tvrdík. Takže jsme ve slepé uličce. Ten rozházený pokoj může značit afekt i pečlivý plán, ale příkláním se k názoru, že někdo do toho bytu šel minimálně s pocitem, že se něco zlého může stát.“

„A na cestu si pro jistotu zabalil nůž. Jen tak pro případ, že by se mu chtělo někoho krájet.“

„Může být.“ Policistka po něm vrhla úsečný pohled. „Kromě nepořádku byly v bytě boty od hlíny. Je to kyselá lesní prst s uschlými částmi semen šišek a lesních rostlin, trus, zkrátka se pohyboval v době před smrtí v lese.“

„Nebo jeho boty.“

„Nooo...“ Andrea Šimečková se zadívala na podplukovníka, ale ten mlčel.

„Chcete říct, že jeho boty jevily známky toho, že v nich někdo chodil po lese. Jak víte, že to byl přímo on?“

Opatrně se do Saši opírala pohledem. Pokrčil rameny. Nechtěl zbytečně čerit vlny, ale musel říct něco, co bylo očividné.

„Zajímavější byl oděv, ve kterém jsme oběť našli,“ pokračovala policistka nenuceně.

„Zajímavější v jakém směru?“

„Technik na něm našel mimo jiné stopy lithia a nepatrné stopy kadmia. Tyhle látky na správných místech vydrží zachycené několik dní.“

„Hm.“

„Stopy lithia se našly i na oblečení druhé oběti, z vnitřní strany, takže je nepravděpodobné, že se tam dostaly přirozenou cestou.“

„Že by byl pachatel nadšenec do chemických pokusů?“

Andrea Šimečková vstala. Saša ji sledoval, jak si upravuje bundu a zapíná kapsy. Chtěl se zeptat, jestli to je všechno, jestli tím skončili, ale předběhla ho a shrnula papíry na stole na jednu hromádku.

„Jsou to kopie, takže se nenamáhejte s vrácením.“ Hodila hlavou, stáhla vlasy do pevnějšího ohonu a upravila si vzadu gumičku. Šátek jí přitom sjel z krku. Utáhla si ho, a než mohl Saša cokoli říct, pokračovala. „Pročtete si to, máte všechen čas na světě. Pokud vás něco napadne, ráda si to poslechnu. Všechno, co jsem vám schopná říct, je uvnitř. Možná s vámi mám spolupracovat, ale o osobním kontaktu nikdo nemluvil.“

Vytáhla ze zadní kapsy notýsek, něco tam naškrábala a položila na desky.

Saša viděl, že je to telefonní číslo napsané s výrazným leváckým sklonem. Co se týče podezření z vraždy, jeden člověk je z obliga.

Nebyl si jist, jestli je otrávený, unavený, zmatený nebo naštvaný sám na sebe. Možná trochu od všeho. Naštvaný byl, protože evidentně zapomněl komunikovat s opačným pohlavím (nebo s ním komunikovat nechtěl, to spíš), a bylo naprosto jedno, jestli to byla pokladní za kasou nebo policistka s úkolem najít pachatele dvoj-

násobné vraždy. Měl pocit, že se mu nějak vytrácejí ty základní komunikační věty. Jedná se všemi stejně, mluví stejným tónem na servírku i opraváře praček. Ale snad nebyl tak děsivě nespolečenský, že by se to tu nedalo zvládnout...

„Volejte kdykoli.“ Policistka se sladce usmála. „Budu ráda za každý váš postřeh.“

Podplukovník vstal ztěžka z křesla. Saša viděl, kterým směrem kouká. Kdyby to bylo kterýkoli jiný den, tak by si byl jistý, že má otcův dlouholetý přítel chuť na některé prvotřídní víno, ale zrovna dnes mu tenhle soustředěný pohled nedělal vůbec dobře.

Na dveřích od vinného sklepa visela plastová atrapa bílého hroznu. Dveře byly těžké, z olšového dřeva, a držely dokonalou pokojovou teplotu. Tři schody za nimi byla místnost postavená otcem navzdory matčiným námitkám. Dokázal si svoje potřeby prosadit.

Podplukovník Emil Gábory vzal svou podřízenou kolem ramen a otočil ji směrem do místnosti.

„Ještě jsme tu neskončili.“ Nepřestával sledovat dveře. „Mluvil jsem s tvým tátou o všem, myslíš, že by mi zatajil něco takového?“

Saša nepochyboval o tom, že nezatajil. Ti dva byli navzájem tak provázaní, že jeden před druhým nedokázali utajit nic, ani kdyby se o to pokoušeli stokrát. A Saša se obával, že tahle nemoc, tohle generační prokletí je dědičné.

Mlčky sňal z háčku kovový klíč, odemkl s ním dveře do vinného sklepa, otevřel a vpravo rozsvítil. Záře ze tří žárovek projasnila prostor pod schody i celou místnost, která obsahovala maximálně třicet láhví vína.

Podplukovník se na Andreu Šimečkovou usmál a ukázal rukou. „Až po vás. Už je konečně čas pohnout se z místa.“

Saša asi nikdy tak úplně nevěřil, že by si otec nechal pro sebe, co jeho syn provedl s vinným sklepem.

I když to technicky vzato sklep nebyl ani předtím. Ačkoli se do něj šlo z přízemí dolů po schodech, díky sklonu pozemku měla